TERÉZVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

Játékvár Óvodája

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2020.

Intézményünk neve: Terézvárosi Önkormányzat JÁTÉKVÁR Óvodája

Intézményünk címe: 1062 Budapest, Lendvay u. 24.

Intézményünk elérhetőségei:

Telefon/FAX 06-1/353-1605

E-mail: vezeto@jatekvarovoda.hu
titkarsag@jatekvarovoda.hu

Bevezetés

Programtörténet

Az óvodahálózat és az óvoda nevelőmunkájának fejlődését - fejlesztését - mindenhol - a mindenkori gazdasági, társadalmi körülmények, a közoktatás-politika alakulása, és az iskolák feladataiból adódó igények kölcsönhatása határozza meg. Ennek megfelelően változik az óvoda feladatrendszere, a nevelés értelmezése, szerepe.

A társadalmi elvárások, a nevelésügyi dokumentumok cél-, feladat- és követelményrendszere a nevelőtestület és a pedagógus személyiségének közvetítésével jut el a gyermekhez. A nevelési rendszer hatékonysága a pedagógus irányító-szervező tevékenységével függ össze.

A neveléssel foglalkozó kutatások világszerte azt vizsgálják, hogy melyek a gyerekek tényleges testi, lelki, szellemi szükségletei ebben az életkorban, amelyeknek értő kielégítése valóban a legkedvezőbb körülményeket teremti meg a gyermek fejlődéséhez.

Intézményünk a kerület legjobb adottságaival rendelkező részén épült.

Az intézmény külső és belső feltételrendszere biztosította a 3-8 éves gyermekek számára a programban megfogalmazott célkitűzések és feladatok megvalósulását.

Munkánk eredményességét igazolja vissza az a nagyfokú szülői érdeklődés és jelentkezés, ami minden évben többszörös túljelentkezést eredményezett.

Ismételt útkeresésünk a program aktualizálásával a gyermekekre szabott helyi nevelési rendszerre irányult: olyan szerkezeti felépítést és programot kerestünk, mely képes biztosítani a 3-8 éves korú gyermekek harmonikus személyiség fejlődését. A program a 2018-ban módosított Óvodai Nevelés Országos alapprogramjában leírtakat alapul véve, sajátos, egyedi stratégiával dolgozza fel a kibővített tartalmakat.
Pedagógiai programunk elkészítése közben nem mindenáron az 'új' sokkal inkább a jó, az optimális megoldásokat kerestük, beleépítve a hazai óvodai gyakorlat megőrzendő tapasztalatait, az óvodai nevelésünk során jól bevált gyakorlat eredményeit, hagyományait, az alternatív és innovatív pedagógiai törekvések megvalósítható elemeit és minden olyan

tartalmi értéket, ami a gyermekek számára hasznosítható, az életkori és egyéni adottságokhoz alkalmazkodó, egyenletes, megfelelő ütemben történő személyiségfejlődést eredményez.

Az óvodai program általános nevelési feladatrendszerét az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott tartalmaknak megfelelően alakítottuk ki. Nevelési programunk sajátossága a tartalmi elemek kibővítése és átstrukturálása a kompetencia alapú fejlesztésre.
Nevelésfilozófiánk alapelve a szabadságvágy teljes körű kibontakoztatása, olyan képességek, készségek – kompetenciák fejlesztésével – amely nagy hangsúlyt fektet a gyermeki szabad önkifejezés fejlesztésére azzal, hogy a gyermekek magukkal hozott ismereteit, készségeit, képességeit ugyanolyan fontosnak tartjuk, mint amit mi adhatunk nekik.

Hiszünk abban, hogy olyan programot készítettünk, amelyben a gyermek legyőzheti, vagy behozhatja hátrányait, de a többletteljesítményre képes gyermek is megfelelő indíttatást nyer képességei kibontakoztatásához. Az alapot ehhez egy olyan pozitív, befogadó érzelmi légkör adja, melyet a gyermek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vétele, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, a gyermek szeretete, a különbözőségek elfogadása, nyitottság, tolerancia hozzáértő figyelem jellemez, melyben óvónő-gyermek egyaránt örömmel, kedvvel, tudása legjavát adva tud dolgozni, élni.
Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

2010 -2011-es tanévtől intézményünk a váci Apor Vilmos Katolikus Főiskola és 2019-es tanévtől az Eötvös Loránt Tudományegyetem közötti megállapodás alapján alapfeladatként látjuk el a „jövő pedagógusainak” gyakorlati képzését.

Nevelésfilozófiánkat a jövőben is fent kívánjuk tartani, speciális gyakorlati elemekkel bővítve, mely meghatározza mindennapi életünket. A nevelőtestület által kialakított és folyamatosan fejlesztett feltételrendszerünk garanciája az eredményes megvalósításnak.

1. Az óvoda célrendszere

A mindenkori társadalom kultúrájával, szokásaival, értékrendjével mindig meghatározza a nevelés célkitűzéseit.

Programunk olyan innovatív, multikulturális nevelésen alapuló integrációs pedagógiai program, amely tevékenységre épített, témaközpontú elrendezéssel közvetített ismeretszerzési folyamat, Freinet elemekkel, az óvodapedagógus pedagógiai nézeteinek széleskörű szabadságát biztosítja, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

A társadalmi beilleszkedésre való felkészítés és a személyiségformálás egységes hatásfolyamattá szerveződik a programban.

Felfogásunkban a gyermek aktív, autonóm, társas és társadalmi személyiség, akinek jogai vannak és alapvető szükséglete, a fizikai és a lelki biztonság.

1.1 Általános nevelési céljaink

- A 3-7 éves gyermek sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése, minden gyermek kapja meg a neki legmegfelelőbb gondoskodást, nevelést az egyenlő hozzáférés biztosításával és a nemek társadalmi egyenlőségének támogatásával
- Nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessenek gyermekeink, egyéni szükségleteinek megfelelően,
- A gyermeki szabad önkifejezés, szabad öntevékenység, szabadságvágy tiszteletben tartása,
- Olyan képességek birtokába juttatni a gyermeket, amelyek megkönnyítik számára az iskolakezdést.
- Környezettudatos magatartás megalapozása

Feladat:

- a gyermeki személyiségjogok és szükségletek - azaz a gyermeki méltóság tiszteletben tartása, elismerve a család elsődleges jogát a nevelésben, speciális kapcsolattartási formákkal,
- a gyermekek adottságait, fejlettségi szintjeit figyelembe vevő tevékenységközpontú pedagógiával, tevékenykedtetéssel, a készség, képesség kibontakoztatása,
- a gyermeki szükségletek szabad kibontakoztatása az egyéni és életkori

sajátosságok figyelembevételével, az optimális feltételek biztosításával,

- az öntevékenykedéssel, önkibontakoztatással, a gyermeki szabadság tiszteletben tartása,
- más, sajátos kultúrrétegből érkező gyermekek kultúrájának, figyelembevétele, gazdag pedagógiai ismerettel, önazonosságuk megőrzésével, ápolásával,
- az eltérő egészségű és táplálkozási problémákkal küzdő gyermekek, mindennapi ellátása, speciális szükségleteinek biztosításával.

1.2 A helyi nevelési program nevelésfilozófiájának háttere

Az óvodásaink saját cselekvésein, tevékenységein keresztül és másokkal való együttműködésben jutnak el új ismeretek birtokába, sajátítanak el készségeket és képességeket, melyek egymást szolgálják saját személyiségének szabad fejlődését és segítik szocializálódásukat a társadalomban.

A közvetlen környezet tevékeny megismerése a négy évszak témakörein keresztül történik, hiszen az óvoda, mint nevelési intézmény nem függetleníthető a környezeti hatásoktól. A mindenkori társadalom kultúrájával, szokásaival, értékrendjével mindig meghatározza a nevelés célkitűzéseit, de figyelembe kell vennünk a helyi elvárásokat, lehetőségeket.

Az intézmény szélesebben értelmezi az óvoda tevékenységeinek körét, nem áll meg az óvoda belső világában, hanem a kognitív teljesítményeken kívül a teljes személyiség megnyilvánulásaira, kíváncsiságaira épít

1.1.2 Speciális nevelési célunk

Felnőtt képzés - gyakorlatban jól használható pedagógiai tudás átadása, pedagógusi pályára való felkészítés

Feladat:

- módszertani bemutatók tartása az AVKF és az ELTE igényei szerint
- félévenként 5 napos gyakorlati hospitálás biztosítása a hallgatók számára
- a hallgatók gyakorlati vizsgákra való felkészítése

2. Az óvoda feltételrendszere

2.1 Személyi feltételek

Az óvoda folyamatos nevelő-oktató munkájához személyi alapfeltételként óvodapedagógusi felsőfokú végzettség mellett, a sokszínű tevékenységrendszerhez igazított kiegészítő végzettséggel rendelkező pedagógus személye szükséges. Programunk megvalósításához elengedhetetlen a hagyományos pedagógus szerepkör megváltoztatása, átértelmezése.

A Program a pedagógusoktól facilitátori és konzulensi szerepkört kíván meg, amelyre jellemző, hogy a pedagógus háttérből irányít, tanácsot ad, moderál, és megfelel az alábbi elvárásoknak:

- elméletileg és módszertanilag felkészült
- képes felkelteni és fenntartani a motivácót
- szervezi, biztosítja a sokoldalú tapasztalatszerzést
- segíti kialakulni a gyermekek önismeretét, fejleszti önbizalmukat
- lehetőséget teremt az önállóság kialakításához
- folyamatosan továbbképzi magát
- alkalmazni tudja az új eljárásokat
- elfogadó
- mintát jelent a gyermek számára

A program megvalósulását az alábbi szakemberek, segítők támogatják:

- logopédus
- pszichológus
- gyógytestnevelő
- táplálkozási és allergológiai szakember
- orvos
- pedagógiai asszisztens
- szakképzett dajka
- óvodatitkár
- gondnok, karbantartó

Pedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

Napi munkánk szerves részét képezik a kiegészítő tevékenységek, melyekhez biztosítjuk a speciális szakmai végzettséggel rendelkező személyeket:

- háztartási ismeretek
- növény és állatgondozás
- idegen nyelv
- mozgáskultúra fejlesztés

A személyi feltételek biztosítása fontos tényező a program megvalósításában

2.2 Tárgyi feltételek

A programunkhoz szükséges eszközöket, felszereléseket az óvoda teljes körűen biztosítja.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és gyermekek biztonságának figyelembe vételével helyezzük el.

A csoportszobák berendezésénél figyelembe vesszük, hogy speciális műhelyeink zavartalanul működhessenek.
Ezeket szükség szerint elkülönítjük egymástól. (kuckósítás)

Az óvoda egyidejűleg biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvoda munkatársainak, és lehetőséget biztosít a szülők fogadására is. (aula, nevelői szoba)
Többcélú foglalkoztatásra alkalmas helyiségcsoportok:

- logopédiai szoba
- orvosi szoba
- fejlesztő szoba
- sószoba

Hagyományőrző és hagyományteremtő eszközök, amelyek a közösséghez való tartozást erősítik és jelképezik:

- intézményi logó

A Program tervezéséhez nélkülözhetetlen és elengedhetetlen alapdokumentáció:

- csoportnapló
- egyéni megfigyelési lap
- projekt tervek

Intézményünk a nevelési program végrehajtásához szükséges, nevelői munkát segítő, törvényben meghatározott eszközökkel és felszerelésekkel rendelkezik.

2.3 Az óvoda működési rendje és a napi élet szervezése

A csoportok létszáma a törvényben meghatározottak és a fenntartói elvárásoknak megfelelően szervezett. Csoportjaink összetétele a mindenkori jelentkezők életkorától, létszámának arányától függ. A rugalmas napirend kialakítása a gyermeki szabad önkifejezést, az életkornak megfelelő fejlődést teszi lehetővé. Napirendünkre a rugalmasság mellett a folyamatosság, a tevékenykedtetés a legjellemzőbb.

Az óvoda reggel 6 órától délután 6 óráig tart nyitva és az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
Az óvodában dolgozó pedagógus pár heti váltásban az Oktatási Törvény illetve az érvényes jogszabályok által meghatározott munkaidőben és óraszámban látja el feladatát. A speciális feladatok ellátását a Szervezeti és Működési Szabályzatban, és a munkaköri leírásokban rögzítettük.

2.3.1. Az óvoda napirendje

A gyermek és a csoportok önállóságának érvényesítése mellett óvodai napirendünk tág időkeretet biztosít a különböző tevékenységek folyamatosságának biztosításához. Felfogásunkban a napirend rugalmassága igazodik a gyermekcsoportok igényeihez, a gyermek egyéni szükségleteihez.

Szokás-szabályrendszerünket az együtt kialakított szabályalkotás technikájával alakítjuk ki, amivel megteremtjük a nyugodt napi életet. Gyermekeink életkorához igazított időkeretet biztosítunk a játéknak és a munka jellegű tevékenységeknek.

Az óvoda életében domináns szerepet kap a szabad játék, és a munka jellegű tevékenykedtetés, mely a napirend időtartamában rugalmasan mutatkozik meg. A gyermekek folyamatos érkezéséhez igazodva a reggeli egyéni ütemben zajlik, melyben a gyermek is tevékenyen részt vehet.

Az ebédet követően a gyermek életkorának megfelelő szükséges pihenőidőt biztosítunk.
A napirendünk rugalmasan kezeli a szabadban töltött tevékenységekhez biztosított időkereteket, melyek délelőtt és/vagy délután valósulnak meg. - kert, kirándulások, séták, programok.

Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt szerepet kap. Az óvodapedagógus az intézményben dolgozó munkatársakkal együttműködve segíti a gyermekek önállóságának fejlődését.

A napi tevékenységek időkereteit a csoportok pedagógusai, a munkát segítő szakemberei között koordináljuk és végleges formában az éves munkatervben rögzítjük.

Cél:
Gyermekek számára a nyugodt, kiszámítható óvodai környezet megteremtése, biztosítása, benne a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása

Feladat:

- rugalmas napirend összeállításával a gyermekek egyéni és csoportos életterének kialakítása,
- az időkeretek változtatásának lehetőségével biztosítjuk az elmélyült tevékenykedtetést, és a tevékenység befejezését,
- a kötelezően előírt speciális napirendi feladatok működtetésével.

AZ ÓVODA NAPIRENDJÉNEK IDŐKERETEI

Időkeret	**Tevékenységek**
6-12 Délelőtti óvodai élet	A gyermekek fogadása A gyermeki szükségletek ellátása: étkeztetés, gondozás, levegőztetés, mozgás; Gyermeki szabad önkifejezés biztosítása: játék, munka, tevékenységbe ágyazott cselekvéses tapasztalás, ismeretszerzés Intézményen kívüli témához kapcsolódó élményt nyújtó programok Beszélgető kör
12-13 Ebéd időszak	A gyermeki szükségletek ellátása: gondozás, testápolás, ebédeltetés
13-15 Pihenő idő	Az egyéni szükségleteknek megfelelő pihenő idő biztosítása
15-18 Délutáni óvodai élet	A gyermeki szükségletek ellátása: étkeztetés, gondozás, levegőztetés, mozgás; Gyermeki szabad önkifejezés biztosítása: játék, munka, tevékenységbe ágyazott cselekvés, tapasztalás, ismeretszerzés Beszélgető kör A gyermekek távozása.

2.3.2. Az óvoda heti rendje

Javaslat a heti működési rendhez

Biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Témáinkat projekt technikával dolgozzuk fel, melyben a tevékenységek ciklikusan visszatérnek.

Délelőtti visszatérő tevékenységek:

Tervezés - indítás

- Technikák a környezet tanulmányozására
  - Élmény-nyújtás, élmény-szerzés
  - Kirándulás
  - Kísérletezés

Feldolgozás - végrehajtás

- Szabad önkifejezés technikái
  - Szabad rajz
  - Szabad vita
  - Szabad fogalmazás
  - Zenei alkotás
  - Kiselőadások

Eredmények megbeszélése

- A szervezés és közösségi élet technikái
  - Összefoglaló értékelés

Minden nap kötelezően megjelenő / állandó tevékenységek

- Beszélgető kör
- Mozgás
- Munkajellegű tevékenységek

Délutáni visszatérő tevékenységek:

- Szabadjáték
- Só szoba
- Változatos tevékenységek kínálata: dzsúdó, zenéstorna, balett, íjászat, futball, angol, sakk, néptánc, zongora, hittan

3. A Program kapcsolatrendszere

Az intézmény kapcsolatrendszerek jellemzik, meghatározzák az adott intézményben folyó nevelő - oktató munkát.

Programunk alapvető kapcsolattartási formái:

3. 1 a pedagógus-gyermek kapcsolata

3. 2 az intézmény és a szülői ház kapcsolatrendszere

3. 3 pedagógus- pedagógus kapcsolatrendszere

3. 4 az intézmény és a társintézmények kapcsolatrendszere

A kapcsolattartás tartalma, az együttműködés minősége a program fontos tényezője.

3.1. Pedagógus-gyermek kapcsolata

A jól működő pedagógus-gyermek kapcsolat alapja programunkban a bensőséges, szeretetteljes légkör kialakítása. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy testileg, lelkileg, szellemileg a legmegfelelőbb, legoptimálisabb feltételeket biztosítsák a fejlődéséhez és a pedagógus partnerként közreműködjön ebben.

3.2. Az intézmény és a szülői ház kapcsolatrendszere

Pedagógusaink tudják és vallják, hogy a gyermekek nevelésének elsődleges és legfontosabb közege a család, ennek érdekében a programban prioritást kap. Figyelembe vesszük a különböző kultúrával, világnézettel, hagyományokkal rendelkező családok életét.
Az együttműködés a kölcsönös tisztelet és megbecsülés, a tapintat és a türelem maximális figyelembe vételével valósul meg.
Programunk hisz a pedagógusok-szülők közös felelősségében. A szülő - óvoda kapcsolat alapja a bizalom, ez a kapcsolat a gyermek felé azt az üzenetet közvetíti, hogy fontos a felnőttnek, törődnek vele, közösen segítik őt a fejlődésben. Az óvoda és a családok közötti hídépítés kétirányú, hosszantartó, egymást megismerő folyamat, melyet pedagógusaink kezdeményeznek a gyermekek érdekében és tartanak fent a szülőkkel. A segítségnyújtás mértéke, módja mindig a család igényeihez illeszkedik. A szülőket bevonjuk az óvoda

életébe, az óvodán kívüli programok szervezésébe. Érdekes foglalkozásokkal, gyűjteményekkel gazdagíthatják a csoportok életét, ezáltal ők is közvetlen tapasztalatot szereznek saját gyermekeikről a mindennapokban.

Programunkban a szülők az óvodai nevelés segítőivé (alakítóvá) válhatnak, és ezzel szerephez juthatnak az intézmény életében.

Az óvodai és a családi szocializáció egymásra épül, kiegészíti egymást. A család bevonása segíti a pedagógust az egyes gyermek megértésében, az individualizáció alkalmazásában. A szülőkkel való párbeszéd során, a tőlük kapott információnak köszönhetően értheti csak meg a pedagógus a gyermek csoportbeli viselkedését és érheti el azt, hogy kevésbé legyen elszigetelt a csoporton belül. A pedagógusok és a szülők kölcsönösen támogathatják egymást azzal, hogy olyan programokat és tevékenységeket ajánlanak, melyek csak közösen, több felnőtt közreműködésével jöhetnek létre. Mikor a szülő úgy érzi részese a gyermek fejlődésének, akkor kezdi csak megbecsülni igazán a pedagógusújító, izgalmas kezdeményezéseit. Az együttműködés kereteit a szülök intézménnyel kapcsolatos igényei és elvárásai határozzák meg.

Cél:
Olyan együttműködés kialakítása, melynek alapja a türelem, megismerés és megértés.

Feladat:
Az együttnevelés és segítségnyújtás a családok szokásainak, sajátosságainak, igényeinek figyelembevételével.

Kapcsolatfelvétel alkalmával:

A program és a szülői ház kapcsolatának pozitív alakulása az intézménybe való jelentkezéssel kezdődik, melynek célja a kölcsönös ismerkedésen, megismerésen túl a család és az intézmény együttműködésére való felkészítés. Több kölcsönös ismerkedési lehetőséget biztosítunk, nyílt napok rendezésével a jelentkezések előtt, az óvoda életébe való betekintéssel. Felvételi tájékoztató füzetet jelentetünk meg, mely az óvoda sajátos arculatát mutatja be. Biztosítjuk régi óvodásaink szüleinek és az érdeklődő szülőknek az együttgondolkodás, együttműködés reményében a szülői ankétot, mely bensőséges beszélgetés, pedagógus jelenléte nélkül.

Kapcsolattartás a tanév folyamán:

Családlátogatások
Szülői értekezletek
Fogadó órák
Nyílt napok - az „Én napom”
Rendezvények, ünnepek
Családi kirándulások
Főzőnap

Családlátogatás: Programunk szemlélete az együttgondolkodás, együttműködés, egyedi, diszkrét, bensőséges fórumának tekinti, ahol a gyermekről, a családban betöltött szerepéről, közös örömökről, problémákról lehet gondolatot cserélni. Itt van módunk az együttneveléshez nélkülözhetetlen információk megszerzésére, cseréjére és a kölcsönös elvárások egyeztetésére. A kapcsolattartásnak ez a formája nem kötelező.

Szülői értekezletek: melyeken az aktuális nevelési-oktatási témákon kívül a szülői házat leginkább érdeklő, érintő témákat dolgozzuk fel „szakértő” szülők bevonásával. Lehetőséget kívánunk adni arra, hogy az érdeklődést kiváltó témát szülők által tartott ismeretterjesztő előadásokkal színesítsük.
A szülői értekezletek változatossá tétele feltételezi a pedagógus szerepköréből fakadóan a szülők aktivizálását, partneri részvételét. Ennek érdekében a pedagógus moderátori, facilitátori felkészültséggel vezeti, irányítja az értekezleteket.

A fogadóórák meghittsége, intimitása hasonló a családlátogatásokhoz, színhelye az intézmény.
Gyermekeinkről nyújtott és kért információk megbeszélése a pedagógus által illetve a szülőktől, kezdeményezett formában.

Az Én napom – szülő vagy / és pedagógus igény szerint aktívan részt vesz a szülő a csoport délelőtti tevékenységeiben, segítve a téma feldolgozását.
Ezek a kapcsolattartási formák megtalálhatóak más intézmények életében is, de óvodánkban, tartalmában nyújt többet, mert a különböző kultúr rétegből érkező és egyéni segítséget igénylő szülőkhöz egyaránt szól, egyéni hangvétellel.

3.3. A pedagógus – pedagógus kapcsolata

Az óvodán belüli pedagógus kapcsolattartás:

A programunkban dolgozó pedagógusok kapcsolattartását az együttgondolkodás, az együttműködés, a kollegialitás kell, hogy jellemezze.
Az együttműködésre jellemző, hogy a hagyományos kereteken kívül együttműködő csoportok, team-ek jönnek létre, melyek rendszeresen a program tartalmi megvalósulásáról információt, segítséget nyújtanak és kapnak az egyre magasabb szintű megvalósításért.
Az együttműködés meghatározója a partnerközpontú szemlélet, melyben a pedagógusok elégedettsége, elégedetlensége illetve elvárásainak nyomon követése segíti, fejleszti a kapcsolattartást.

Az óvodán kívüli szakmai közösségek, pedagógusok a program tartalmi elemeit szakmai fejlődésük, segítésük érdekében beépíthetik saját munkájukba.
Az intézményben folyó munka folyamatosságát, zökkenőmentes működtetését, eredményességét, a folyamatos információáramlást, a hatékony problémakezelést, a tudatos tervezést több szintű kapcsolattartási formák segítik, jellemzik kötelezően. Az együttműködés ezen formái lehetővé teszik a pedagógiai tapasztalatok, megfigyelések cseréjét, a munkaközösséggel történő folyamatos kapcsolatot, a belső továbbképzéseket, a hospitálásokat és műhelyekben folyó munka összehangolását.
A pedagógiai munka sikerének növelése érdekében esetmegbeszélő csoportfoglalkozásokat tartunk rendszeresen, melyen az egyes esetek feldolgozása és megoldások keresése történik.
A pedagógusok együttműködésének formái, melynek konkrét feladat megjelölését az éves munkatervben rögzítjük:

- nevelőtestületi értekezletek,
- szakmai munkaközösségi megbeszélések,
- aktuális értekezletek,
- párban dolgozó pedagógusok megbeszélései
- team megbeszélések,
- gyakornok – mentor megbeszélései
- külső és belső hospitálások, továbbképzések, házi bemutatók

3.4. Kapcsolattartás a programot meghatározó társintézményekkel

A teljes programmegvalósítás szempontjából kiemelt fontosságúnak tekintjük a társintézményekkel való kapcsolat építését és folyamatos fenntartását. Ennek érdekében célunk két kiemelkedő terület: a bel- és külföldön Freinet pedagógiával foglalkozó intézményekkel történő kapcsolattartás, valamint a táplálkozási problémákkal küzdő gyermekeink ellátásához tartozó társintézményekkel való együttműködés.

- Freinet óvodák
- Kerületi óvodák, iskolák
- Külhoni magyarnyelvű óvodák
- Gyermekétkeztetés
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Kerületi Bölcsődék
- Kerületi Egészségügyi Intézmények

A program megvalósítását segítő intézmények köre a partnerlistán rögzített és az éves partnerazonosítás során aktualizált.

4. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az alábbi képességek, kompetenciák fejlesztését célozzuk meg:

- szociális életvitel és környezeti kompetencia,
- kommunikációs kompetencia,
- anyanyelvi kompetencia
- környezet tudatos magatartás kialakítása

Kíváncsiak vagyunk a gyermek élményeire, érzéseire, gondolataira, amire építve egyéniségüket, személyiségüket figyelembe véve fejlesztjük őket. Biztonságot nyújtva, együttműködve, közösen kialakított szabályok mentén fejlesztjük gyermekeinket, hogy a bennük rejlő adottságok a legoptimálisabban bontakozhassanak ki.

A személyiségfejlesztés színterei:

- az egészséges és kultúrált életre nevelés,

- az érzelmi nevelés és a szocializáció,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés.

4.1 Az egészséges életmód alakítása

Cél:

A személyes kompetencia motívumok képességek fejlesztése, az én-tudat fejlődésének segítése.

Feladat:

- egészségvédő, edző, óvó, megőrző képességek fejlesztése a szokás-szabályrendszer optimális kialakításával, közös szabályalkotással és azok folyamatos felelevenítésével. Az egészségmegőrzés, az egészséget veszélyeztető dolgok és helyzetek elkerülését szolgáló szokások, szabályok tapasztalati úton történő kialakítása különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésével, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésével.
- önkiszolgáló képességek fejlesztése rendezett, esztétikus, egészséges és biztonságos környezet kialakításával, melyben biztosított a gyermek komfort-, biológiai-, mozgásszükséglete önálló tapasztalatszerzéssel, próbálgatással
- gondoskodási szokások kialakítása, elsajátítása
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- lelki nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel, óvodapedagógussal együttműködve
- a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.

E területen az életmód képességeinek valamint az életmódot szolgáló testi és egyéb felkészültségnek olyan színvonalú alapozását valósítjuk meg, ami lehetővé teszi az eredményes, egészséges és kultúrált egyéni, családi életmód, életvitel kialakulását.

A Program egész szellemisége a gyermeket egy közreműködő, szuverén, egyéni igényekkel,

szükségletekkel rendelkező személyiségként kezeli.

A nevelés folyamatában ezért igen nagy hangsúlyt kap a gyermeki szabadság érvényesítése. Ez természetesen nem jelenti a korlátok nélküli szabadságot.
Már a kiscsoportosokat is óvodába lépésük első pillanatától bevonjuk környezetük kialakításába, figyelembe vesszük egyéni kéréseiket: megválaszthatják óvodai jelüket, a személyes tárgyaik helyét, az ülésük helyét, stb.

A csoportszobák, és egyéb helyiségek (műhelyek, várak) kialakításánál, berendezésénél fontos szempont volt, hogy az egészségvédő és önkiszolgáló fejlesztése, a munka jellegű tevékenykedtetésében is biztosított legyen.

A balesetek megelőzése érdekében a célszerű eszközhasználat gyakorlása is kiemelt fontosságú.

A napi élet mozgalmasabb és nyugodtabb tevékenységei elkülönülnek egymástól a hely kialakításában is.

A harmonikus fejlődés alapfeltétele a megfelelő táplálkozás, a mozgás, a pihenés, a személyi higiénia lehetőségének és feltételeinek biztosítása.

A táplálkozás változatosságát szolgálja, hogy minden nap gondoskodunk gyümölcsről a szülők közreműködésével, melyet a gyermekekkel közösen mosunk, tisztítunk, dolgozunk fel.

A gyermekek táplálkozási szokásait tiszteletben tartva, nem kényszerítjük őket arra, hogy megegyék azt, amit nem szeretnek, lehetőséget biztosítunk arra, hogy az étkezésekben önállóan, tevékenyen, igényük szerint vegyenek részt.
A terítésnél minden gyermek saját jelével ellátott alátétet használ, ünnepeinket (születésnap, névnap, Karácsony, Húsvét stb.) megfelelően szimbolizáljuk.

A nap folyamán biztosítjuk, hogy mindig módjuk legyen folyadékhoz jutni - a csoportszobákban a gyermekek számára elérhető helyen jelükkel ellátott pohár illetve kancsóban víz áll rendelkezésre, hogy bármikor ihassanak.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében a természetes környezet által biztosított lehetőségek felhasználása mellett spontán és tervezett formában lehetőséget adunk arra is, hogy a gyermekek a csoportszobában, az udvaron és a tornateremben balesetmentes körülmények között kedvük szerint gyakorolhassák a különböző

mozgásformákat, kipróbálhassák önmagukat és felfedezhessék testük összes lehetőségét, miközben ügyelnek saját és társaik testi épségére.

A pihenés ideje változik az életkor előre haladtával, ezért a nem alvó gyerekek választhatnak csendes tevékenység, illetve udvari játékot is társaikat nem zavarva elfoglalhatják magukat a pedagógus együttműködése mellett. A gyermekek szivacsokon vagy ágyakon pihennek, mely minden korosztálynak kényelmes, saját fekhelyet biztosít.

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

- A gyermek szociális érzékenységének fejlődése, én-tudatának alakulása, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek biztosítása
- Az egyéni szociális értékrend és a szociális érdekérvényesítés fejlesztése, mikro és makro szociális képességek fejlesztése, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörben.

Feladat:

- az öntudat fejlesztése a gyermek társas kapcsolatainak, közösségben elfoglalt szerepének pozitív irányba történő fejlesztésével, érzelmi biztonságának megteremtésével,
- a pozitív kötődés kialakítása, fejlesztése olyan érzelmi attitűd megteremtésével, amely a bizalomra épül és a ragaszkodás az összetartó ereje, a családban kialakult kapcsolatok kiszélesítése pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, gyermek-dajka, csoport-csoport között.
- a csoportképzési hajlam fejlesztése a kulturált viselkedés erősítésével, mely lehetővé teszi a csoporttársak viselkedésének kiszámíthatóságát.
- a szociális szokások kialakítása a mai társadalmi elvárásnak megfelelő pozitív magatartási és viselkedési formák kialakításával, erősítésével. Ezek segítségével konfliktusmegoldó képességeiket is fejlesztjük.
- a szóbeli szociális kommunikáció képességének fejlesztésével legyen képes saját és társai tevékenységéről, érzelmeket, véleményeket, visszajelzést adni környezetének (kritikus hang).

- az érzelmeknek megfelelő jelek készletének fejlesztésével, az érzelmi kifejezés önkontrolljának kialakítása a célnak, helyzetnek megfelelően, szituációs játékokkal, szerep lehetőségekkel.
- a segítőkészség és az együttműködési készség fejlesztését kiemelten kezeljük olyan segítő légkör kialakításával, melyben egymás megsegítése, az elvárt és elismert viselkedés, valamint az együttműködés, az együtt cselekvés a segítségen alapul, a különbözőségek elfogadása, tiszteletére nevel.
- ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, ezzel erősítve a szülőföldhöz való kötődést.
- kiemelt képességű gyermekek, valamint a lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztése megfelelő szakemberek bevonásával, közreműködésével,.

Az intézmény dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése a gyermeki magatartás alakulásának szempontjából modell értékű.

A csoportszobában a tevékenységek egymástól való elkülönítésével, (kuckosítással) biztosítjuk a nyugodt tevékenységek feltételeit. Figyelembe vesszük a gyermekek szokásait, igényeit, mert ennek ismerete teszi lehetővé az egymás mellett, később az egymással történő, együttműködő tevékenykedést, a kooperációt, és az ez irányú fejlesztést.

A fejlesztést több szinten valósítjuk meg. A gyermekek feltérképezése a csoport egyedi szokás-szabályrendszer kidolgozását segíti, mely lehetővé teszi, hogy a közös érdeklődésű gyermekek együttműködhessenek, segíthessék egymást nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.
A reggeli óvodába érkezésnél közös beszélgetésekkel formáljuk a társak iránti érdeklődést, odafigyelést és közösen tervezzük meg tevékenységeinket. A nap folyamán a beszélgető kör is lehetőséget biztosít az élmények elmondására, egymás meghallgatására, vitafórum kialakulására, az együttgondolkodás, együttműködés megindítására.
A mindennapokban létrehozott gyermeki alkotásokat úgy helyezzük el, hogy az, mindenki számára jól látható, hozzáférhető legyen, ezzel megtanulják egymás munkájának megbecsülését.

Fontos szerepe van a közös ünnepeknek, születés és névnapoknak is. Hangsúlyozzuk a csoportok közötti összetartozás érzését, melyet 1-1- produktum előadásával, kiállítás bemutatásával valósítunk meg. (mese – tánc – dal előadások, képműves kiállítások).

4.3 Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi fejleszthetőség alapja és biztosítéka a gyermek életkori sajátosságából fakadó érdeklődése, kíváncsisága. Ennek az érdeklődésnek és kíváncsiságnak a kielégítésére minél tágabb teret kell biztosítani. A gyermek sokrétű tevékenységek során gyűjt tapasztalatokat széleskörű megismerési szándékától független és szervezett ismeretekre tesz szert természeti és társadalmi környezetéről, ezáltal egyre biztonságosabban mozog életterében.
Az értelmi nevelésben kiemelkedő jelentőségűnek, alap-pillérnek tartjuk, az anyanyelv fejlesztését, amely valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat. Az idő előtti nyelvoktatás helyett az anyanyelv minél pontosabb elsajátíttatását tűztük ki feladatunknak, mely nemcsak az írás olvasás tanulását könnyíti meg az iskolában, de a későbbi sikeres nyelvtanulás alapja is.
Az anyanyelvi nevelés középpontjában a tágabban értelmezett nyelvi nevelést tesszük, a kapcsolatok és kifejezés kiművelését. Az anyanyelv az a fejlesztési „eszköz és módszer” a kezünkben, mely a személyiséget belül és kívül a természeti, az emberi környezettel egybe kapcsolja. Óvodánkban az anyanyelvi nevelés átszövi az óvodai élet egészét. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermeki természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítanunk.

Minden gyermek rendelkezik bizonyos fokú nyelvtudással, beszédkészséggel, amikor óvodába kerül. A beszédértés és a beszédfejlettség azonban azonos korú gyermekeknél is igen különböző szintű lehet. A szintkülönbség kiegyenlítése illetve a hátrányok csökkentése az óvodai anyanyelvi nevelésre hárul. Ennek érdekében feladata a gyermek erőteljes érzelmi közösségben kialakult meglehetősen körülhatárolt családi nyelvét bővíteni, kifejezéskészletét gazdagítani, hogy alkalmassá váljon gondolatai és érzelmei kifejezésére, újabb tapasztalatok szerzésére, ismeretek befogadására, képes legyen a társas kapcsolatok felvételére a különböző helyzetekhez, helyzetváltoztatásokhoz való igazodásra, azaz alkalmazkodásra és beilleszkedésre a csoport közösségi életében.

Az aktivitás, a mozgás, a tevékenységi vágy egyik legjellemzőbb tulajdonsága életkori sajátossága a 3-7 éves gyermeknek. Mivel legfőbb tevékenységi forma számukra a játék, ebből következik, hogy a nevelés-oktatás folyamatát át kell szőnie a játéknak, játékos cselekedtetésnek, a tapasztaltatásnak.

Cél:

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Feladat:

- a megismerési vágy iránti felkeltése a gyermeki kíváncsiság aktiválásával, életkornak megfelelő változatos információk és élmények biztosításával a gyermekek által szívesen végzett tevékenységekkel, szabadon alkotva,
- a felfedezési vágy fejlesztése élményt nyújtó, felfedező, kísérletező, problémamegoldó tevékenységek biztosításával, melyben kockázat nélkül kipróbálhatja önmagát a gyermek,
- az alkotásvágy fejlesztése - az életkornak megfelelő fejlesztő hatású játékokkal, technikákkal való megismerkedés lehetőségének megteremtésével, használatával, megszerettetésével, elsajátíttatásával,
- optimálisan fejlett tanulási siker- és teljesítményvágy kialakítása sikerélményeket ígérő feladatok biztosításával, a kudarcfélelem felismerésével és a feloldó sikerélmények feltételeinek biztosításával, elismerő szociális közeg kialakításával a csoportokban, a kritikus hang érvényre juttatásával,

Az értelem fejlesztéséhez sokféle, színes, szabadon választható tevékenységet biztosítunk, hogy a gyermekek maguk választhassák ki a közösen megtervezett tevékenységek közül azt, mely iránt az adott helyzetben leginkább érdeklődnek. Ezáltal a gondolkodás minőségi fejlődését segítjük elő, a gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelembe vételével.

5. A program tevékenységrendszere

Napi életünket a játékos tevékenységekbe ágyazott ismeretszerzés határozza meg, melyek

Freinet technikák alkalmazásával valósulnak meg. Programunk középpontjában a felfedező ismeretszerzés tapasztalás, tevékenykedés áll, az ott szerzett élményeket és ismereteket a gyermekek különböző önkifejező formában dolgozhatják fel (pl.: szabad szövegalkotás, színpadi kifejezés, mozgás, zene, tánc, improvizációk, rajz…) A gyermekek számára izgalmas, motiváló légkörben, rugalmas napirenddel valósítjuk meg céljainkat. Feladatunk a projektpedagógia elemeivel működtetett tevékenységrendszer, melynek mozzanatai: tervezés, végrehajtás, értékelés -reflexió, visszacsatolás.

5.1. Játék

Ez a tevékenység a gyermekek legteljesebb személyiségfejlesztő eszköze, amelybe komplex módon illeszthető a többi tevékenység.

A játékról alkotott nézetünk alapvető elemei:

A játék lehetőséget ad a szabad önkifejezésre, a kreativitásra, kísérletezésre, élményszerzésre, valamint érzelmeik kijátszására. A játékhelyzetekben formálódnak egyéni és társas viselkedési szabályok, a hagyományok, melyek a gyermek életében jelentős szerepet töltenek be.

Hangsúlyozzuk programunkban a gyermeki élmények mellett a gyermekekkel közösen tervezett, irányított élményszerzést, ezek együttesen adják gyermekeink játékainak tartalmát. Játékhelyzetből indul az ismeretszerzési folyamat is. A játék és a játékba integrált tevékenységek áthatják az egész óvodai életet, ezért egymástól elválaszthatatlanok.

Cél:

A játékban a szabad elgondolás, a szabad társ és eszközválasztás kapjon teret, mely során a fantáziájuk, kreativitásuk, társas kapcsolataik, nyelvi kifejezőképességük fejlődjön.

Feladat:

- tudatos pedagógiai jelenlét, felelős indirekt irányításával,
- a játék alapfeltételeinek kialakításával, a játékból fakadó megfelelő légkör megteremtésével, fenntartásával,
- a játék kialakulásához szükséges, megfelelő idő biztosításával, megfelelő hely megteremtésével,
- a spontán élmények, és a témákhoz kapcsolódó élménylehetőségek

megteremtésével,

- a gyermekek ötleteit és gondolatait figyelembe véve, megfelelő mobil játékeszközök biztosításával,
- változatos alapanyagokkal, gyermekek gyűjteményeivel, közösen készített eszközök használatával
- játéktár készítésével, mely a különböző képességek fejlesztését segíti
- játékfajták tartalmi gazdagításával, mely figyelembe veszi az életkori sajátosságokat.

Óvodánk helyiségei és eszközei lehetőséget biztosítanak arra, hogy állandó vagy ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat, sarkokat alakítsunk ki, a gyermekek elképzeléseinek megfelelően (csoportszobában és udvaron egyaránt)
Az udvar valamennyi korosztályunk részére nyugodt, kerti életet biztosít, ahol lehetőség van mindennemű játékra a mozgásos játékok széles skálájára. A gyermek igényeihez igazodva a játékszereket, eszközöket az udvaron is ugyan úgy használjuk, mint a csoportszobában.
Az óvodánkban dolgozó pedagógusok a játék témáinak fejlesztési terve mellett az eszközök beszerzésének, bővítésének tervezését is fontos feladatként kezelik, játéktárat állítanak össze, mely a különböző képességek célirányos fejlesztését segítik. A gyermeki ötleteket felhasználva új játékokat találnak ki, melyet közösen készítenek el és a szabályait is közösen határozzák meg a gyerekekkel.
A játékfajták, a játék tartalma, életkori és egyéni sajátosságokhoz igazodik. Valamennyi játékfajtában: gyakorló-, szerep-, konstrukciós-, barkácsolás-, dramatizálás-, báb-, szabály-, versenyjáték - spontán és gyermekekkel együtt tervezett módon helyet kap az otthonról, illetve közösen szerzett ismeret, élmény.

5.2. Munka

Az életkori sajátosságok, a játék, tanulás mellett a munkát, mint a világ megismerését, felfedezését a belső szükséglet és örömforrás irányítja.
Programunk szempontjából a tevékenységet, mint munkát élesen elválasztani többi meghatározó tevékenységtől nehezen lehet. A munkát, alkotó folyamatként értelmezzük. Az alkotás valaminek a létrehozása, megteremtése szorosan kapcsolódik a szabad önkifejezés

folyamatához.
A gyermek, munka jellegű tevékenysége önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

Hagyományos munkaformáink:

Önellátó munka:

-önkiszolgálás

Öntevékeny munka:

- megbízás jellegűek,
- társakért végzett,
- kooperatív (nagyok segítése a kicsiknek),

- témáinkhoz kapcsolódó speciális munkajellegű tevékenységek, munkafolyamatok,
- alkotó tevékenységek

Programunk aktualizálja a munkatevékenységeket, melyek a hagyományostól eltérően szerveződnek. A témáinkhoz és a napi életünkhöz kapcsolódó munkajellegű tevékenységek köre igazodik az életkori sajátosságokhoz, a gyermekek fejlettségéhez.
Az óvodánkban már hagyományos munkák mellett új feladatokat vezettünk be. Rendszeresen ismétlődő munkává vált nálunk: sütés, főzés, házimunkák, növényültetés, gyűjtés, események dokumentálása fotóval, videóval, játékeszköz készítés, javítás, barkácsolás. Ezen tevékenységek megszervezése feltételeinek megteremtése tudatos, tervező, előkészítő munkát igényel.
Fontosnak tartjuk, hogy ezen tevékenységek egyénileg és/vagy a munkához választott társsal, társakkal együtt szabadon választhatóak legyenek, gondolkodni és együttműködni tanítsanak, fejlesszék a különböző képességeket készségeket erősítve a feladattudatot.

Cél:
A személyiség szabad kibontakoztatása, munka jellegű tevékenységeken, tapasztalatszerzésen, kísérletezésen keresztül, az egyéni felelősség, az együttműködés-kölcsönös felelősség kialakításáért, a feladattudat fejlesztéséért.

Feladat:

- az egész napi tevékenységrendszerben olyan önálló munkavégzési feladatok adásával, amellyel az önellátási képességek fejleszthetők, megszilárdíthatók,

- az öntevékeny munka kialakítása a gondoskodás, a kisebbek segítésével, együttműködéssel,
- a munka eredményének és más munkájának megbecsülésével, a munka értékének tudatosításával
- tudatos pedagógiai szervezéssel, és konkrét, reális értékeléssel
- balesetvédelem és higiénia biztosításával
- élményszerzéssel az érdeklődés fenntartása
- speciális munkafolyamatokkal a tevékenységek körének bővítése:
- dekoráció és színpadi kellékek készítése, varrás, szövés, fonás munkafolyamatai,
- papírtechnikák munkafolyamatai,
- növénygondozás, ápolás, termesztés, betakarítás, felhasználás munkafolyamatai,
- kisállat gondozás munkafolyamatai
- játékkészítés, javítás, karbantartás munkafolyamatai,
- házimunkák, sütés, főzés, takarítás munkafolyamatai,
- munkahely látogatás

5.3. Tanulás

3-8 éves korú gyermeket a természetes kíváncsiságból kiinduló spontán megismerési vágy jellemzi, mely megindítja a tanulási folyamatot. Az óvodai tanulás a ismeretszerző tevékenységeken keresztül, a környezetünk tevékeny megismerésével, játékos tapasztalatok közvetítésével juttatja el a tapasztalatokat gyermekeinkhez. A folyamatos, rugalmas napirend időkereteit kihasználva, a pedagógusaink biztosítják a megismerés színtereit, ahol nem szakad meg a játékélet, ahol nem kötelező a részvétel, ahol érdeklődésének, kíváncsiságának megfelelően vehet részt a gyermek.

Arra törekszünk, hogy az intellektuális-művészi és a mozgásos-manuális tevékenységek egyensúlyban jelenjenek meg.

A játékosság a tanulási folyamatokban nem önálló tevékenységet fejez ki, hanem a játékos elemek jelenlétét az adott tevékenységben.

Az ismeretszerző tevékenységek gyermekeink számára, szabadon választhatók, építenek a gyermek cselekvő aktivitására a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalásra, ami lehetőséget biztosít a felfedezésre és a kreativitásának erősítésére.

Cél:

Az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése, készségek és képességek kibontakoztatása.

Feladat:

- olyan érdekes, ösztönző körülmények, helyzetek, tevékenységek létrehozásával, melyben a gyermekeink képesek megtalálni a tanulás lehetséges formái közül önmaguk számára a legmegfelelőbbet:
    - Utánzáson alapuló minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés, tanulás (szokások alakítása)
    - Spontán játékos tapasztalatszerzés
    - Gyermekek kérdéseire épülő ismeretszerzés
    - Óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
    - Gyakorlati problémamegoldás
- élményt nyújtó, megismerő, ismeretszerző, tanulási folyamatokkal
- a tanulás színtereit, a képességfejlesztés motívumait gyarapító gyermekre szabott, egyéni fejlődés, fejlesztés biztosításával.

<u>Képességfejlesztési területek:</u>

Mozgással kapcsolatos képességek
Önismereti képességek
Megismeréssel kapcsolatos képességek
Esztétikai képesség
Anyanyelvi képességek

- beszéd és nyelvi funkciók
- beszédmotorika, beszédartikuláció
- szókincs
- grammatika
- beszédészlelés
- beszédmegértés

- verbális emlékezet

- a tanulási folyamatot segítő Freinet technikák:
  - Szabad önkifejezés technikája
  - Kommunikációs technikák
  - Technikák a környezet tanulmányozására
  - Technikák az ismeret átadás és ismeretszerzés individualizálására
  - A szervezési és közösségi élet technikája

Az óvodai programunk megvalósításához Freinet pedagógiát közvetítő, változatos tanulástechnikai eljárásokat alkalmazni tudó pedagógusokra van szükség.
Tevékenységközpontú pedagógiánkból fakadóan kiemelt fontosságúnak tekintjük a hagyományos és újszerű, tanulásszervezési eljárások, módszerek és jellegzetes eszközök alkalmazását. Ezek a gondolkodás fejlesztését, a saját élményre épített, valamint az egymástól való tanulás formáit teszik lehetővé.
A cselekvéses tanulás lehetőséget kínál ahhoz, hogy a különböző tanulási stílusok egyaránt érvényesülhessenek, nemcsak a vizuális, auditív, hanem a mozgásos vagy reflektív stílus is. Ehhez differenciált cél,- idő, -feladatkezelés szükséges azért, hogy gyermekeink hatékonyan, a saját készségeiknek és képességeiknek, tempójuknak megfelelően haladjanak.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek által szívesen végzett tevékenységekben megtaláljuk és megmutassuk azokat az összefüggéseket, kapcsolódási pontokat, amelyek a más területekhez való illeszkedést, a dolgok komplex voltát mutatja.

A tevékenységekben megvalósuló tanulást segítő eljárások:

1. Kooperáció

Programunkban, mint tanulásszervezési eljárás kulcsszerepet kap az együttműködés, a gyermekekhez alkalmazkodó tanulási folyamat - csoportmunkában, differenciálásban, önállóságban, munkamegosztásban valósul meg, melynek irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Az együttműködés, a képességek, az érdeklődés, a személyiségvonások, a megelőző tudás, a kulturális háttér terén megmutatkozó különbözőségek figyelembe vételét segíti elő. Lehetőséget teremt a szociális tanulás tudatosítására: szerepek, munkamegosztás, folyamatos interakció során. A közösségben végzett munka feszültségoldó motiváló hatású.

2. Projektpedagógia

Bármely témakörön belül a gyermekek ötleteit felhasználva gazdagítjuk az egyénileg vagy csoportban történő téma, projektfeldolgozást.
Célunk, hogy gyermekeinket döntési helyzetbe hozzuk, pedagógusaink csak javaslattevő, facilitátori feladatot végeznek, ahol az önszerveződés és önkéntesség az alapelv. A projektek sikeres megvalósítása érdekében jelen van a közös tevékenység, felelősség, az egyéni-közösségi érdek.

3. Drámapedagógiai - szociális tanulás

A személyiségfejlesztés olyan módszere, amely során a gyermekeink ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a csoportban végzett, pedagógusaink által irányított közös cselekvés révén fejlődnek. Eszköze: a drámajáték, melyben a gyermekek cselekvőként, közreműködőként, képzeletben és tevékenyen élnek meg élethelyzeteket.

A drámapedagógia legfontosabb, legtartósabb hatása az önismeret terén észlelhető. Az önismeret lehetővé teszi egyrészt az életszemléleti, gondolkodásbeli, viselkedésbeli korrekciót, másrészt ez az első lépés mások megismeréséhez. A csoportban folyó, közösségért végzett tevékenység, az együttes örömök, közös sikerélmények szorosabbá fűzik a gyermekek kapcsolatait. A kommunikációs és más metakommunikációs gyakorlatok eredménye, hogy a gyermekek kifejezőkészsége, beszéde, önkifejezése, kreativitása fejlődik.
A drámajátékot, mint módszert a szabad játék mellett nem, mint helyettesítő tevékenységet kívánjuk előtérbe helyezni, hanem a játékban - drámajátékban az emberi/gyermeki tanulás egyik formájában rejlő nevelő erőt igyekszünk felhasználni nevelési céljaink elérésére.

Programunkban azonosulunk dr. Nagy József véleményével, miszerint: „a képességek tevékenységben nyilvánulnak meg és általa alakulnak". Az értelmi és érzelmi nevelés feladatait témaközpontú tevékenykedtetéssel közvetített folyamatban komplexen valósítjuk meg az alábbi területeken:

1. Külsővilág tevékenység megismertetése – a környezet és önmagához való kapcsolat kialakításához szükséges képességek Matematika – matematikai játékokkal, játékos tapasztaltszerzés

2. Anyanyelvi képességek – kommunikáció
3. Mozgás – mozgással kapcsolatos képességek
4. Ének, zene, énekes játékok
5. Rajzolás, mintázás, kézi munka

5.3.1. Külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek közvetlen környezetéből szerzi legelső tapasztalatait, és egyre több információt szerez szűkebb és tágabb környezetéből. Úgy gondoljuk, hogy a környezet az az információs közeg (Külső világ), amely leginkább alkalmas arra, hogy közvetítse a megismerés tartalmát. Tudjuk, hogy a környezet hat a gyermekre és ő is hat a környezetére. Ez a kölcsönösség határozza meg az intézmény belső környezetének kialakítását, mely természetes folytatása a külső környezetnek.

A külső világ, lépést tart a gyermeket körülvevő környezet dinamikus fejlődésével.

A természeti és társadalmi környezet megismerésében a folyamatos motiváltság érvényesül. Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában egyaránt.

Az őket (minket) körülvevő impulzusok hatására olyan témákkal foglalkozunk, melyek leginkább képesek közvetíteni az általunk fontosnak tartott ismerettartalmakat és a gyermekek számára könnyen megélhetőek.

Az ismeretszerző tevékenységrendszerbe szervesen illeszkedik a matematikai játékos tapasztalatszerzés. Törekszünk arra, hogy a megszerzett ismereteket, amelyekhez már megtapasztalt cselekvés során jutott a gyermek, a különböző tevékenységeiben alkalmazza.

Felfogásunk szerint élmények és cselekvések során tudjuk ráirányítani gyermekeink figyelmét a külső világban fellelhető tulajdonságokra, kapcsolatokra, jelenségekre, törvényszerűségekre,

amelyek a matematika tárgykörébe tartoznak. A matematikai tevékenykedtetés a gyermekek megismerési vágyára épül. Az élményadás, a tevékenykedtetés során a matematikai tapasztalatszerzést is elősegítjük.
A gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva kell új ismereteket nyújtanunk, és a meglévőket pedig mélyítenünk. Eközben építünk a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

Cél:
A gyermek környezettel és önmagával való pozitív érzelmi viszony kialakításához szükséges képességek, a gyermek cselekvő képességének fejlesztése.

A környezettudatos magatartás kialakítása

Feladat:

- a környezet tevékeny megismertetése, tapasztalatszerzéssel, élménynyújtással, a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően, a játékosság elvének érvényesítésével,
- a változatos témákkal, sokszínű fogalmakkal, megismerési tartalmak elsajátíttatása
- felfedező ismeretszerzés biztosítása élménynyújtással, megfigyelésekkel, kísérletekkel, kirándulásokkal, látogatásokkal,
-
- kísérletező, tapogatózó megismerés szabad választhatósággal,
- környezetvédelmi megóvási szokások kialakításával
- a természet-, és társadalomtudat alakítása, én-re irányuló tapasztalatszerzéssel, helyi és népi hagyományok gyűjtésével,
- a témák változatos feldolgozása gyűjtemények létrehozásával (könyvek, képek, video, diák), szabadszövegekkel, kiselőadásokkal, fantáziajátékokkal,
- cselekvőképesség fejlesztése munkafolyamatok elsajátíttatásával,
- a szülőföld és a hazai táj, a családi értékek szeretetével, védelmével
- a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kihangsúlyozásával
- a környezet témaköréhez igazított belső feltételek kialakítása, termek, helyiségek, eszközök biztosításával,
- játékos, cselekvésre ösztönző problémahelyzetek teremtésével,
- önálló problémamegoldó képesség kialakításával,

A gyermekekkel együtt közös szabályalkotás során formálódnak az illemszabályok, melyek, az ismeretszerzési folyamat szerves részét képezik.

5.3.2. Külső világ tevékeny megismerése - matematikai tapasztalatokkal

Cél:

A gyermek környezettel és önmagával való pozitív érzelmi viszony kialakításához szükséges képességek, a gyermek cselekvő képességének fejlesztése, matematikai tapasztalatokkal kiegészülve.

Feladat:

- a matematikai tevékenységek megismertetése, tapasztalatszerzéssel, cselekedtetéssel, a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően, a játékosság elvének érvényesítésével,
- a változatos témákkal, sokszínű fogalmakkal, megismerési tartalmak elsajátíttatása
- felfedező ismeretszerzés biztosítása élménynyújtással, megfigyelésekkel, kísérletekkel,
- kísérletező, tapogatózó megismerés szabad választhatósággal,
- cselekvőképesség fejlesztése matematikai tartalmú feladatok elsajátíttatásával,
- a témáinkhoz kapcsolódó matematikai tartalmú tapasztalatok - gyűjtésével, rendszerezésével,
- kiscsoporttól kezdődően a kíváncsiságra, érdeklődésre alapozott matematikai tartalmú tapasztalatok felfedeztetésével,
- az ítélőképesség fejlesztése a tér-, sík-, és mennyiségszemlélet szóbeli megfogalmaztatásával,
- játékos, cselekvésre ösztönző problémahelyzetek teremtésével,
- önálló problémamegoldó képesség kialakításával,

5.3.2. Verselés, mesélés

Az élményszükséglet, az információszükséglet kielégítésének fontos eszköze a kommunikáció. A Programunk megvalósításának fontos eszköze, hiszen nélküle a társadalmi élet, a társas kapcsolatok kialakulása nem képzelhető el. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Úgy gondoljuk, hogy a szociális kölcsönhatások szervezésén, lebonyolításán - beszéden, cselekvésen, magatartási formákon, rögzített emberi, társadalmi tapasztalatokon – keresztül, fejlődik a gyermekben az emberi érintkezéshez szükséges képességek rendszere.

A kommunikáció tanult képességek rendszere, mint alapvető képességet tudatosan, tervszerűen és következetesen fejlesztjük, mert a napi tevékenységek teljes egészében természetes módon jelenik meg. Programunk ezen szükségletek kielégítését tekinti alapvetőnek, melyben a hét bármely napján hangsúlyt kap a kommunikációs nevelés, a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés, figyelembe véve a csoportok pillanatnyi lelki, érzelmi állapotát.

A gyermeki érdeklődésre, szükségletekre építve új irodalmi élményekkel, művekkel ismerkednek meg, szabad alkotásban, drámajátékban vesznek részt a gyermekek.

Cél:

A kommunikáció és kifejező készség alapozása, fejlesztése
Az érzelmi- értelmi és erkölcsi fejlődése, fejlesztése

Feladat:

- az érzelmek kifejezését szolgáló metakommunikációs jelek készletének gyarapításával,
- metakommunikációs jelek felismerésének fejlesztésével,
- viselkedés formálása a mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel
- kontaktusteremtés képességeinek fejlesztésével, beszédhelyzetek teremtésével, vitafórumok kialakításával,
- kommunikációs, önismereti és versenyjátékok tervezésével,
- együttműködést kívánó helyzetteremtés, kiscsoportos tevékenykedtetéssel,
- szabad alkotások feltételeinek biztosításával, a gyermekek által fogalmazott szabad szövegek, mesék, versek lejegyzésével,
- irodalmi befogadóképesség kialakításával a magyar és más népek népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveinek (népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi)

élményszerű bemutatásával, megszerettetésével,

- a belső képvilág megjelenítése az érzelmi kommunikáció fejlesztésével,
- kommunikációs képességek fejlesztése a nyelv normának megfelelő beszédtechnikai készség fejlesztésével,
- minden napi lehetőség biztosításával a témáinkhoz igazított mese, vers, mondóka hallgatására, mondogatására, kiemelten a szókincs fejlesztéséért,
- témáinkhoz igazított anyagválasztással az irodalmi önkifejezés és improvizálás kreatív megjelenítése, irodalmi művek előadásával, dramatizálással, bábozással, képolvasással, mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálásával
- a gondolkodás és kommunikáció összekapcsolásával, a program fogalmi, tartalmi kereteivel a szókincs fejlesztése.

5.3.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

A témáinkhoz kapcsolódó hallható világ művészeti témakörei komplex tapasztalatszerzésre adnak lehetőséget, változatos, sokszínű, több pólusú ismeretszerzést eredményeznek, melyek felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az ének-zene, az énekes játék, a mozgáselemekre épített táncok, néptáncok adják a közvetítő közeget a művészet, a kultúra sokrétű megismeréséhez. (népi játékok, gyermekdalok és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások)

Az éneken, a zenén, a különböző zenei hatásokon, a kultúra közvetítésén keresztül érjük el, a gyermek lelki, érzelmi életének gazdagítását, az érzelmek kifejezésének tanulását, mely épít a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára.

Kodály Zoltán 1934-ben írt gondolatával azonosulunk, mely szerint „…muzsika, zene nélkül a lélek összezsugorodik, s az ember egész lénye sajátos bélyeget kap. Ez a betegség felnőtt korban gyógyíthatatlan."

A zenei kultúra közvetítését kívánjuk oly módon biztosítani, hogy a zenei anyanyelvet jelentő magyar népzene dalai, mondókái, népi játékai, ölbéli játékai, műdalai más európai gyermekdalok és az eltérő kultúrájú gyerekek dalai a művészi ízlésformálás hatékony eszközei. A zenei világ közvetítője a pedagógus, aki zenei kultúrájával, hangjával, hangszeres tudásával biztosítja a zene élményszerű anyagának átadását.

Az élménynyújtó közös éneklés, együttmozgás és tánc alakítja, fejleszti gyermekeink mozgását és annak harmóniáját.

A zenei anyagunk, dalaink, dalosjátékaink, mondókáink kapcsolódnak a zenei népművészethez, a népzenei műsorokon, a néptánc fesztiválokon, a hagyományőrző műsorokon és a táncházi rendezvényeken való részvétellel.

Cél:

A zenei képességek fejlesztése, a komplex zenei átélés elősegítése

Feladat:

- a zenei nevelés során az életkori sajátosságok, életkori szükségletek figyelembevételével,
- zenei anyag biztosításával – népi mondóka, dal, dalos játék, ölbéli játék - zenei érdeklődés felkeltése, az ének-zene megszerettetése, zenei ízlés, fogékonyság formálása,
- éneklési készség, ritmusérzék fejlesztés, hallásfejlesztés, zenehallgatás változatos eszközökkel, hangszerekkel,
- hangszerkészítéssel,
- zenei műveltség továbbfejlesztése, zenei hagyományápolás népdalokkal, mondókákkal, énekes játékokkal, népi hangszerekkel,
- gyermeki néptánc és népi játékok, hagyományok megismertetésével,
- a gyermek alkotóképességének fejlesztése (improvizáció, szabad önkifejezés),

5.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka

A gyermeket körülvevő természetes és alkotott környezet sajátos megjelenési formáit közvetíti a technikák változatos alkalmazásaival a tér, a szín, a forma viszonyainak megláttatásával. A vizuális megjelenítés az alkotás örömét, a kreativitást, a szabad önkifejezést, a megvalósítás sokféleségét teszi lehetővé.

A kifejezésmódok sokszínűségével témáinkhoz kapcsolódva a gyerekek a mindennapok folyamán bármikor megvalósíthatják elképzeléseiket.

Az ismeretszerzés folyamatában mód adódik arra, hogy a tevékenységek során gyermekeink a hét bármelyik napján változatos technikákkal és formai megjelenítéssel ismerkedhessenek

meg, egyéni vagy csoportos alkotással valósítsák meg, igény szerint önállóan vagy segítséggel.
Napirendünk lehetővé teszi, hogy a gyermek szabad vizuális tevékenységet bármikor folytathat.

Cél:

Vizuális képességek fejlesztése, hosszútávon az esztétikus tárgy- és környezetátalakítás képességének fejlesztése
Az alkotás az önkifejezés igényének kialakítása, erősítése

Feladat:

- a gyermekek életkorához, a témáinkhoz kapcsolódó vizuális tevékenységek biztosításával,
- vizuális alkotóvágy, befogadóképesség, önkifejezési képesség fejlesztése, vizuális élménynyújtással, az élményszükségletek kielégítésével (múzeum, tárlatok, épületek megtekintése),
- változatos technikák alkalmazásával (rajzolás, festés, mintázás, konstruálás), tapasztalás, gyakorlás útján, a megfelelő hely, idő és eszköz biztosításával,
- esztétikai érzékenység, vizuális kultúra iránti nyitottság, igényesség alakításával a szép megláttatása,
- a gyermek önkifejezésének, kreativitásának segítése változatos tárgyi feltételek biztosításával,
- speciális technikák népi kézműves mesterségek megismertetésével, változatos alapanyagok, eszközök biztosításával
- a környezet alakításával, formálásával, alkotások létrehozásával.

5.3.5. Mozgás

Programunk a mozgást a gyermeki szükségletek kielégítésében az öntevékenység és szabadságvágy alapvető kifejezésének tekinti. A mozgás, mint cselekvés az egész napi tevékenységsorba szervesen illeszkedik és átszövi óvodai életünket.
A mozgáson keresztül szerzett tapasztalatok kihatnak a gyermek képességrendszerére, mely

az óvodába érkezéskor viszonylag azonos szintet mutat, de az egyéni, eltérő fejlettségeket figyelembe vesszük, a gyermeket önmagához képest fejlesztjük.
Az egész napi mozgás biztosításával és az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekkel gyermekeink mozgással kapcsolatos képességei, tevékenységeinken keresztül fejlődnek: motoros koordináció, kondíció, perceptuo motoros képességek, szenzomotoros képességek, nagy motoros és finom motorikus mozgás.
Megteremtjük annak a feltételeit, hogy a gyermekek zenére is szabadon mozoghassanak, egymáshoz közelítve a képességek kibontakoztatását, a mozgás és a zenei alkotás összekapcsolását.

Cél:

A mozgással elősegítsük a gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődését.

Feladat:

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése spontán mozgáslehetőségek biztosításával, balesetmentes helyiségek, tornaszoba és kert kialakításával, balesetmentes eszközökkel, jól működő szokás szabályrendszer betartatásával,
- tematikusan tervezett és irányított mozgás tevékenységekkel - életkortól függően a napi életbe ágyazva, nagyobb időkeretben heti rendszerességgel, (maximum 40 perc), napi rendszerességgel kisebb időkeretben (maximum 20 perc), valamennyi gyermek számára kötelezően lehetőséget biztosítunk
- tudatos, optimális terheléssel, kondicionálással és koordinációs képességek fejlesztésével, korcsoportokra tervezett járás, futás, gimnasztika, játék, levezető gyakorlatokkal, önmagukra és társaikra figyelve,
- megfelelő számú gyakorlás biztosításával a fő (törzs) mozgásanyag kiválasztásával,
- a szabad mozgás feltételeinek megteremtése rögzített és mobil eszközök, tornaeszközök biztosításával,
- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve az egésznapi mozgás biztosítása a termekben, helyiségekben, műhelyekben, szabadban állandó és mozgatható, balesetmentes, biztonságos eszközök használata,
- sportolási és edzési lehetőségek biztosítása, a helyi sajátosságok figyelembevételével

6. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetősége ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A sikeres iskolai munkához az iskolakezdéshez szükséges a testi, lelki és szociális érettség.

6.1 Az egészséges és kultúrált életre nevelés

- váljék szilárd szokásává az étkezés közbeni kultúrált magatartás
- váljék belső igényévé a rendszeres, gondos tisztálkodás
- helyes cselekvési módok váljanak szokássá, szilárduljanak meg
- legyen képes a természetes mindennapi szükségleteinek önálló kielégítésére, valamint környezete rendjének megőrzésére és helyreállítására

6.2 Érzelmi nevelési szocializáció

- rendelkezzen reális énképpel
- legyen nyitott, magabiztos, tevékeny
- legyen képes az együttműködésre, társakkal és felnőttekkel egyaránt
- fogadja el a másságot
- alakuljon ki környezet elvárásaihoz való alkalmazkodás képessége
- alakuljon a kudarctűrő képessége

6.3 Anyanyelvi, értelmi fejlettség kialakulása

- legyen képes ismereteket, tapasztalatokat szerezni
- tudja akaratlagosan szabályozni figyelmét
- konkrét műveleti gondolkodás szintjén legyen
- rövid és hosszú távú memóriája megfelelően működjön
- alakuljon ki a teljesítménytudat és versenyszellem

6.4 Játék

- tudja és merje megvalósítani játékötleteit
- minél színesebben jelenjen meg minden játékfajta
- alkalmazkodjon a játék szabályaihoz, tartsa és tartassa be a szabályokat

- konfliktusait külső segítség nélkül igyekezzen megoldani

6.5 Munka

- legyen képes feladatot vállalni önmagáért, másokért és ezeket maradéktalanul teljesítse
- a választott tevékenységnek legyen kézzel fogható, valódi eredménye
- alakuljon ki a munkához való pozitív viszony – szeresse, amit csinál
- belülről fakadó igény legyen az esztétikus, pontos produktum.

6.6 Tanulás

6.6.1 Környezet tevékeny megismerése

- az életkori sajátosságoknak megfelelő ismeretekkel rendelkezzen az őt körülvevő környezetről
- ismerjen gyűjtőfogalmakat
- váljon alkalmassá a megfigyelésre
- ismerje fel a természeti és társadalmi környezet alapvető törvényszerűségeit
- a természetet ismerő és szerető emberré váljon.
- rendelkezzen kultúrhigiénés szokásokkal

6.6.2 Környezet tevékeny megismerése – matematikai tapasztalatok gyűjtése

- matematikai alapfogalmakat ismeri
- vállalkozik a felvetett és felismert problémák megoldására
- képes jól ismert tulajdonságok szerint a válogatás folytatására, sorba rendezésére
- összehasonlításokat (mennyiségek, halmazok esetében) szóban is kifejezi
- előállít (hozzárak, elvesz), számlál legalább 10-ig
- azonosít, szétválogat, másol, megépít – kirak térben és síkban – alakzatokat
- térben tájékozódik, irányokat megkülönbözteti (érti és követi)

6.6.3 Verselés, mesélés

- artikulációja tiszta, működőképes aktív és passzív szókincse legyen
- gondolatait megfelelő tempóban és hangsúllyal, összefüggő mondatokkal fejezze ki
- beszédészlelése, megértése, verbális emlékezete megfelelően működjön

- kezdeményezi a mesélést, maga is szívesen mesél ismert, vagy kitalált meséket
- szereti és óvja a könyveket
- megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásai
- folytatásos mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.

6.6.4 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

- szívesen énekeljen, és kapcsolódjon be dalokba, énekes játékokba
- fogékony a különféle zenei irányzatok iránt
- sikeresen kapcsolja össze a dallamot, ritmust, mozgást
- éljen a zenei önkifejezés eszközeivel
- ismerjen és tudjon egyszerű, játékos táncmozgásokat.

6.6.5 Rajzolás, festés, mintázás, épités, képalakítás, kézi munka

- vizuális emlékezete legyen pontos és szemléletes
- változatos technikákat ismerjen, és alkalmazzon
- ábrázolás módjában jelenjenek meg a részletek is
- legyen igényes az esztétikus munka és tárgyi környezet alakításában
- közös munkák értékelése során szóbeli véleményt nyilvánítanak.

6.6.6 Mozgás

- nagymozgása harmonikus, összerendezett, célirányos
- szabályokat pontosan betartja
- figyel társaira
- megértik az egyszerű vezényszavakat és annak megfelelően cselekszik
- finommotorikája, grafomotorikája koordinált (helyes ceruzafogás, lendületes vonalvezetés)
- tud tájékozódni testen, térben, síkban.

7. Az ismeretszerzési folyamatot kiegészítő tevékenységek az óvodában

Programunk lehetőséget nyújt arra, hogy sajátos arculat formálódjon meg a kiegészítő tevékenységrendszeren keresztül. Ezen keresztül kívánjuk elérni egyrészt a gyermekek egyéni

képességeinek fejlesztését/fejlődését, másrészt az együttműködési képességek fejlesztését. Valljuk, hogy a közös tevékenységekben valósul meg leginkább az egyéni képességek fejlesztése.

Témánk feldolgozása során fontos tervezési feladatunk az életkori sajátosságoknak és az egyéni képességeknek megfelelő tevékenységkör kialakítása.

A kiegészítő tevékenységeinket folyamatosan aktualizáljuk lehetőségeinkhez igazítva, valamint az intézmény és a gyermekek által kialakított hagyományokra építve.

A mindennapjainkat színesítik az ünnepek, ünnepélyeink, melyek élményeket és örömforrásokat nyújtanak gyermekeink és pedagógusainknak egyaránt.

- a napi tevékenységeket színesítő tevékenységek, programok
- alkalomszerű tevékenységek, hagyományok, ünnepek
- szabadidős tevékenységek
- egyedi kiegészítő tevékenysége

A napi tevékenységeket színesítő tevékenységek, programok:

Élménynyújtás: a témáinkhoz, ünnepeinkhez kapcsolódó természeti séták, kirándulások, múzeumlátogatások:

- Budakeszi Vadaspark
- Margitszigeti séta
- Könyvtárlátogatás
- Színházlátogatás
- Színjátszás a gyermekeknek
- Koncertlátogatás
- Néptánc
- Képcsarnok
- Műcsarnok
- Szépművészeti Múzeum
- Iparművészeti Múzeum
- Vajdahunyad-vára
- Állatkerti séták
- Néprajzi Múzeum
- Utazás a városban; a főváros körül
- Piaclátogatás

- Kis-állatkereskedésbe

Alkalomszerű tevékenységek, hagyományok, ünnepek, megemlékezések

- Március 15.
- Augusztus 20.
- Mikulás,
- Advent,
- Farsang,
- Húsvét
- Erdei óvoda
- Gyermeknap
- Évzáró műsor
- Rajzkiállítás
- Szüret
- Madarak fák napja
- Föld napja
- Víz világnapja
- Családi főző hétvége
- Családi vetélkedő
- Pünkösd
- Ballagás
- Anyák napja
- Apák napja
- Játékvár

Szülői igényekhez igazítottan, változatos tevékenységekkel, képzett pedagógusokkal.

A kiegészítő tevékenységrendszer működtetése, szabályozása az intézmény a Szervezeti és Működési Szabályzat alapján, és az éves munkaterv alapján.

8. Módszertani ajánlat a tevékenységrendszer kialakításához

Témákhoz igazított élménynyújtás, élményszerzés kötelező rendszerességgel a hét bármely napján.
A napi tevékenység fő céljaként kell érvényesíteni a szabadságvágy minden formájának biztosítását: szabad önkifejezés, szabad alkotás, kíváncsiság, érdeklődés, megismerési vágy.

A változatos tevékenykedtetés a hét minden napján a pedagógus által kínált tevékenységek, a gyermekek ötleteivel kiegészülve, együtt tervezve kapják meg végleges formájukat, valósulnak meg. Az egyeztetésnek napi kötelező színhelye a beszélgető kör, ahol az előzetes elképzelések, tervek megbeszélést, továbbtervezést, értelmezést kapnak. A pedagógus támaszkodik a gyermek ötleteire, érdeklődésére, kíváncsiságára, alkotására, melyek egy projekt tartalmi megvalósításához vezetnek.
A projektek feldolgozása során a tartalmak megvalósítását, feldolgozását a pedagógus, a gyermekek igényeihez, fejlettségi szintjéhez igazítottan tervezi, végzi.
A napi tevékenységrendszer működtetéséhez a pedagógustól önálló, tudatos felkészülést, a gyermektől szabadon választott tevékenységet vár el. A működtetéshez az óvodapedagógus és a gyermekek közötti előzetes megbeszélés, tervezés, a feladatok egyeztetése szükséges.
A délutáni tevékenységrendszer működtetése a délelőttihez hasonlóan történik.

A tevékenységeket Freinet technikákkal kiegészítve végezzük, a témák feldolgozása folyamatosan történik, egyre bővülő ismeretekkel. A tevékenységek a hét folyamán különböző arányban jelennek meg. A technikák kiválasztásánál és alkalmazásánál figyelembe vesszük az gyermekcsoport fejlettségét, és a pedagógus személyiségét.

9. Gyermekvédelem

Az intézmény gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatainak felelőse az intézmény vezetője. Munkáját segíti a gyermekvédelmi megbízott, aki munkaköri leírás alapján végzi feladatát.

Óvodánk a gyermekvédelmi feladatait az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) alapján fogalmazta meg.

Az egészséges és kultúrált életmódra nevelés egyik fontos területe az óvodás gyermekvédelem - a személyes motívumok fejlesztése. A gyermeki személyiség fejlődésének fő meghatározója: mikrokörnyezet (család), makró környezet. Az óvodás gyermek élete tele van sikerekkel, kudarcokkal, örömökkel, és szomorúságokkal.
A kiegyensúlyozottabb környezetben élő gyermekek folyamatosan és károsodás nélkül dolgozza fel ezeket anélkül, hogy külső beavatkozásra szükség lenne. Óvodánkban az új Oktatási törvény végrehajtási utasítása szerint gyermekvédelmi megbízott pedagógus koordinálja (a többi pedagógus segítségével a gyermekvédelmi eseteket).
Célunk, hogy időben felismerjük a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és egyéb rizikófaktorral rendelkező gyermekek problémáit, és azokat megfelelő szakismerettel preventív vagy korrektív módon megoldjuk.

9.1 A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

- megelőzés,
- elhárítás,
- segítés,
- enyhítés,
- együttműködés (gyermek, család, hatóság)

9.2 A pedagógusok feladatai:

Prevenció - megelőzés

1. szakasz:

- a felderítés
- az ok keresése, melynek alapfeltétele, hogy ismerjük a – gyermekszemélyiségét - családi hátterét, környezetét - baráti kapcsolatait

2. szakasz:

- a jelzés megfelelő segítő szervhez irányítás

3. szakasz:

- az információáramlás, áramoltatás család – gyermek - pedagógus között

Korrekció:- megszüntetés

- a már bekövetkezett károsodásokat és azok hatásának enyhítése, megszüntetése

9.3 Gyakorlati megvalósítás óvodában

9.3.1A probléma feltárása, a lehetőségek elemzése, megoldása team munkában (óvónők, gyermekvédelmi megbízott)

A probléma okainak megállapítása: -
hátrányos helyzet
(azok a gyermekek, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren)

Okai:

Környezeti: rendezetlen családi háttér, rossz lakás körülmény, sivár lakókörnyezet, stb.

Személyiségben rejlő: magatartási agresszivitás deviáns túlzott gátlás, tanulási nehézség: figyelem koncentráció speciális részfunkció problémák díszgráfia, diszlexia, diszcalculia

Szociális: potenciális szociális háttér anyagi helyzet általános és nagymérvű romlása fokozott munkanélküliség, csökkenő jövedelme létbizonytalanság

Egészségügyi: potenciálisan veszélyeztetett (öröklött vagy szerzett betegségek, látás, hallás, asztma, allergia, epilepszia, testi fogyatékosságok)

Intézkedési terv:

A feltárt okoknak megfelelően pedagógiai módszerekkel történő megoldása.
A megoldást segítő személyek, intézmények:
Óvodán belül:

- Csoportos pedagógusok
- Óvodapszichológus
- Gyermekvédelmi megbízott
- Szülői Szervezet
- Logopédus
- Fejlesztő pedagógus

Óvodán kívül:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal (Szociális munkás szerepe)
- Gyámhatóság

- Óvoda védőnője
- Nevelési tanácsadó
- Családsegítő központ (jogász, szociális munkás, családgondozó, lelkész)
- Egészségügyi intézmények (gyermekgondozó, pszichiáter, drogambulancia)
- Rendőrség
- Civil szervezetek

Feladat:

- többszöri családlátogatás, nevelési segítség, tanácsadás, a szülők figyelmeztetése, ellenőrzése
- a gyermekek irányítása a nevelési tanácsadóba
- javaslat a szülőnek családsegítő központok szolgáltatásainak igénybevételére (pl.: családterápia)
- segélykérelem kezdeményezése, illetve a kérelem véleményezése az illetékes gyámhatóságtól
- javaslat védő-óvó intézkedések megtételére (gyámhatóság felé) - pártfogó kirendelésének szorgalmazása (gyámhatóság felé)
- kezdeményezés bíróság felé (pl.: a gyermek elhelyezése ügyében) - kezdeményezés állami gondozásba vételre
- súlyos esetben rendőrségi feljelentés (súlyos veszélyeztetés, bántalmazás esetén)

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Segítsék elő a veszélyeztetett, hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítsák a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül szükség esetén védő – óvó intézkedésekre tegyenek javaslatokat
- Alaposan ismerjék meg a gyermekeket és családjukat
- Ismerjék fel a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, okokat; ha szükséges kérjék szakember segítségét
- Készítsenek tervet az indulási hátrányok kompenzálására és azt hajtsák végre.
- Szervezzék meg a felzárkóztatást.
- Segítsék a tehetséggondozást
- Csoportnaplóikban regisztrálják a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.

- Biztosítsák a gyermekek számára a szükségleteiknek, igényeiknek megfelelő differenciált fejlesztő tevékenységeket, legyen az mozgás, beszéd, vagy értelmi retardáció.
- Biztosítsák és kísérjék figyelemmel minden gyermek számára az esélyegyenlőséget.

A gyermekvédelmi munkánkban legfontosabbnak tartjuk, hogy a gyermeki jogokat maradéktalanul tiszteletben tartsuk, biztosítsuk az egyenlő hozzáférést az óvodai élet egész területén, életüket gondtalanabbá, egészségesebbé, felszabadulttá tegyük. Ha ezeket az óvodánkban jelentkező, kezdődő - teljesítmény,- magatartás, kapcsolatzavarokat saját problémamegoldó kapacitásunkkal lelkiismeretesen, közösen, koordinálva elvégezzük, akkor nagyon sokat tehetünk a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek helyzetének javítása érdekében.
A veszélyeztetett gyermekekről feljegyzéseket, a Veszélyezettséget jelző lapon rögzítjük.

IRODALOM

2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről

A Kormány 363/2012. (Xll.17.) Kormányrendelet l. számú melléklete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A többször módosított 1993. évi LXXIX közoktatási törvény

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról Magyar Közlöny 39. szám 1997.

1991. évi LXIV törvény a Gyermekek jogairól

Az óvodai nevelés programja Országos Pedagógiai Intézet 1989.

Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és nevelés szociálpszichológiája Tankönyvkiadó Bp. 1986.

Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában Regiszter Kiadó Budapest, 1993.

Dr. Gósy Mária: A beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak. NIKOL GMK Budapest, 1994.

Dr. Hűvös Éva: Differenciált Óvodai bánásmód Budapest, 1996.

Forrai Katalin: Ének a bölcsödében

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Lázár Katalin: Gyertek, gyertek játszani Eötvös József Könyvkiadó Budapest, 2002

Óvodai nevelés játékkal, mesével /Elmélet és Módszertan/ Eötvös József Könyvkiadó Bp. 1996.

Pereszlényi Éva, Porkolábné Balogh Katalin: Játék, mozgás, kommunikáció óvodai program

ALCIUS BT. Budapest, 1996.

Pereszlényi Éva: Az óvodák szakmai fejlesztése Budapesti Tanítóképző Főiskola 1994.

Soós Józsefné, Szabó Ildikó, Kovács Gáborné: Logopédiai ajánlások az óvodáskorú gyermekek anyanyelvi neveléséhez Vas megyei Pedagógiai Intézet 1994.

Tánc-mozgás gyermekeknek Múzsák Közművelődési Kiadó 1989.

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998

Terézvárosi Önkormányzat Játékvár Óvodája
1062, Budapest, Lendvay u. 24

TERÉZVÁROSI *ŐNKORMÁNYZAT JÁTÉKVÁR Program módosításának okai*

- Az Országos Óvodai Alapprogram módosítása

Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította: Szülői munkaközösség

Dátum: 2020 08. 24.

Elfogadta: Nevelőtestület

Dátum:2020. 08. 28.

Jóváhagyta:

A publikálás formája:
Az intézmény könyvtárában – nevelőtestületi iroda – ahol úgy a szülők, mint a pedagógusok bármikor megtekinthetik.
Irattári szám:……. /***2020.***

ZÁRADÉK

I. A helyi nevelési program érvényességi ideje

a.) Az óvoda 2020. szeptember elsejével szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján

b.) Ezen pedagógiai program érvényességi ideje határozatlan időtartamra szól

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósítását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- az óvodapedagógusok minden tanév végén írásban értékelik a nevelési programban megfogalmazott általános és tantárgyi célok és követelmények megvalósítását.

III. A nevelési program módosítása, a módosítás körülményei

A nevelési program módosítása:

a.) az óvodavezető,

b.) a nevelőtestület bármely tagja,

c.) a szülők közössége,

d.) az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

Minden esetben, ha a jogszabály változása indokolja, vagy a nevelőtestület tagjainak legalább 25%-ában változás állt be.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

IV. A nevelési program nyilvánosságra hozatala:

Az óvoda nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A nevelési program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az óvodavezetőnél
- az intézmény nevelőtestületi irodájában – alapdokumentumok között
- a fenntartónál (Oktatási és Közművelődési Osztálynál)
- az óvoda honlapján (www.jatekvarovoda.hu)

Budapest, 2020. augusztus 29.

Óvodavezető

MELLÉKLETEK

1. sz. Óvodai tevékenységrendszerünk megvalósítása - Freinet technikák
2. sz. Tervezés, értékelés az óvodánkban, Freinet technikával
3. sz. Tervezési minta
4. sz. Nevelőtestületi jegyzőkönyv
5. sz. Szülői Közösség jegyzőkönyve
6. sz. Eszköz és-, felszerelés jegyzék

1. sz. melléklet

A szabad önkifejezés technikái

a) Szabad rajz, és vizuális alkotások

A szabad rajz gyermekkorban az egyik legjelentősebb önkifejezési forma, hiszen az óvodás kor elején a gyermekek szókincse, fogalmazási készsége, a gondolatok logikus összerendezettségének képessége még fejletlen. Nehezen képes szavak segítségével világosan, egyértelműen közvetíteni álmait, vágyait, gondolatait, félelmeit érzéseit. Az ábrázolás eszközeivel, színekkel, vonalakkal, formákkal azonban sok mindent elárul önmagáról, belső világáról.

A vizuális alkotások segítenek abban, hogy minél jobban megismerjük őket, tisztában legyünk azzal, hogy mi az, ami felkeltette az érdeklődésüket, és ami élményszerűen megragadt bennük az őket ért ingerekből. Ha megkötöttség nélkül alkothatnak, mindig azok a dolgok tükröződnek vissza az alkotásaikban, melyek foglalkoztatják, ami iránt éppen érdeklődnek.

A rajzokban megjelennek a még fel nem dolgozott, konfliktust okozó helyzetek, az élmények, az eltitkolt félelmek, a másképp ki nem fejezhető érzelmek. A gyermekek megismerésének, fejlettségi szintjének felméréséhez a legegyszerűbb és legtermészetesebb út, ha hagyjuk szabadon alkotni és alkotásairól szabadon nyilatkozni.

b) Szabad beszélgetés és vita

A szabad beszélgetés lényege, hogy a gyerekeket arra ösztönözzük, hogy a hozzájuk közel álló, őket foglalkoztató témákról, egyénileg és közösen átélt élményekről saját szintjüknek, ismeretüknek, nyelvi kifejező készségüknek megfelelően meséljenek.

Ahhoz azonban, hogy a gyermekek bátran kibontakozzanak, élményeikről, sikereikről, kudarcaikról, örömeikről, félelmeikről, egyszóval önmagukról beszélni tudjanak, biztonságos, meghitt, egymást elfogadó és megbecsülő légkort kell teremteni, mely elősegítheti a felszabadult kommunikációt. Az óvónőnek elsődleges feladata ebben a helyzetben a meghallgatás és a segítségnyújtás. Ez utóbbi mindig attól a gyerektől függ, aki éppen beszélget velük. Másképp kell és lehet segíteni egy visszahúzódó, vagy egy állandóan szerepelni vágyó gyermeket van, akinek elég egy fél mosoly és simogató tekintet ahhoz, hogy felszabadulttá váljon. De akad, akinek folyamatosan éreznie kell, hogy rá és csakis rá figyelünk. Van, akit csak hallgatni kell, és akit előrevivő kérdésekkel átlendíteni a

holtponton. Van, akit inspirálja, ha írjuk, amit mond és van, akit a mikrofon közelsége tesz közlékennyé. Mindenkihez meg kell találni az utat, mely felszabadítja gátlásait és örömtelivé teszi számára a kommunikációt. A készségek és képességek gyakorlásához szükséges feltételeket már egészen kicsi kortól meg kell teremteni.
A spontán kialakult beszélgetések mellett állandó helyet és időt kell biztosítani a beszélgető körnek. Ez az a technika, mely minden Freinet elemekkel működő csoport életének elengedhetetlen része általa biztosíthatók a jogok, alapelvek és a kiemelt fogalmak érvényesülése.
Ez az a fórum, ahol

- Mindenki szabadon véleményt nyilváníthat
- Nyugodt, meghitt körülmények között, bármiről lehet beszélgetni, ami csak érdekli a gyermeket, vagy a gyermekeket
- Meg lehet vitatni hova menjünk kirándulni, sétálni, kinek mit küldjünk ajándékba, mi kerüljön a csoport újságba, miről írjunk az elküldendő levélben
- Megtervezhetjük a következő nap, napok, hetek programját
  Kiválaszthatjuk azokat a fogalmakat, melyeket szeretnénk körbejárni, összeállíthatjuk a projekteket, melyek egy-egy tervidőszak témáját, fogalmait, kérdésit, eseményeit és tevékenységeit tartalmazza.
- Elhangozhatnak az egyénileg kisebb csoportokban, vagy csoportban kitalált és megírt mesék, történetek, versek
  Bemutathatók az elkészült alkotások, zeneművek, táncok jelenetek
- Bárki előadást tarthat egy-egy őt foglalkoztató témáról számára fontos kérdésről, fogalomról
- Véleményt mondhatunk egymás munkájáról
- Kitalálhatjuk, hogy egy-egy ünnepre, alkalomra mivel és hogyan készüljünk
- Közös, jó hangulatú játékokat képzelet játékokat játszhatunk
- Nyugodt körülmények között hallgathatunk mesét, zenét, álmodozhatunk, képzelődhetünk.... és így tovább.

Ha jól végig gondoljuk, ez az a sokfunkciós technika, mely segíti a csoportélet megszervezését, a valódi partnerkapcsolat kialakulását, a gyermekekkel történő közös tervezést. Tervező, értékelő ismeret- és értékközvetítő funkciója van. Segíti egymás megismerését és elfogadását, a csoportalakítást, hiszen általa a gyermekek megtanulják a

csoportba való beilleszkedés szabályait, a saját és csoportérdekek összeegyeztetését, mások meghallgatásának és az érvelésnek a technikáit, a kommunikációs és metakommunikációs eszközök változatos használatát, az eredményes vitatkozás lehetséges stratégiáit stb.

A beszélgető-körnek mindenhol, mindig meg vannak a jellemző hagyományai, rítusai. Van felépítése, vannak korlátai és szabályai, melyeket az adott csoport közösen alakít ki és fogad el tart, illetve tartat be. Ezért nem lehet meghatározni, hogy a nap melyik szakaszában és milyen időtartamban működhet. Mindenkinek saját magának kell kialakítania ennek az összetett technikának a működéséhez szükséges feltételeket (hely, idő, időtartam, motiváló és lezáró hagyományok, rítusok).

A legfontosabb, hogy minden napnak legyen egy olyan megszokott hagyományokkal, szabályokkal behatárolt időszaka, amely jó hangulatú együttlétet a közösségi érzések felerősítését az egyén és a csoport fejlődését biztosítja.

A vita nem más, mint közös alkotó tevékenység, szellemi küzdelem, melynek középpontjában valamilyen probléma, eldöntendő kérdés áll. Célja a legoptimálisabb megoldás közös keresése, felkutatása.

A vita eredményes nevelési és oktatási módszer, hiszen egy-egy eldöntendő kérdés tények felsorolását, érvek és ellenérvek megfogalmazását gyűjtő munkát a meglévő tényanyag kiegészítését mérlegelést és döntést kíván a vitatkozó felektől. Vitatkozás közben a gyermekek megtanulnak, a tényekre koncentrálni, mások érveit elfogadni, rugalmasan gondolkodni. Észrevétlen módon gyakorolhatják az arcjáték, a gesztus, a tekintet váltás, a térközszabályozás, a testtartás és a meggyőző beszéd technikáit.

Már az óvodában is nap, mint nap kialakulnak, vagy kialakíthatók olyan helyzetek, közös, vagy egyéni problémák, melyek megoldási módját közösen vagy az érintetteket, érdeklődőket meghallgatva lehet és kell megoldani. Ilyen helyzet lehet például egy kirándulás helyének kiválasztása a napi tervek közös összeállítása egy,
újság megszerkesztése vagy egyszerűen két gyermek között kialakult pillanatnyi konfliktus.

A vitatkozásnak azonban meg vannak a maga alapfeltételei. Ilyen a nyílt légkör az aktív belülről indíttatott részvétel, közösen kialakított együttléti szokások, szabályok. Ezek nélkül a viták, ahelyett, hogy erősítenék a közösséget és segítenék a toleráns, elfogadó magatartás fejlődését, konfliktusokat, újabb és újabb probléma helyzeteket teremthetnek.

c) A szabad fogalmazásról

A szó varázslatos eszköz a gyermek számára. A szabad fogalmazás lehetőséget biztosít ahhoz, hogy a teremtő képzelet játékait a szavakon keresztül formába önthesse, kivetíthesse. Ráérezhet arra, hogy a szavak fölött uralma van, általuk alakíthatja kapcsolatait, kitárulkozhat, megmutathatja önmagát.

A szabad fogalmazás a gyermek egyik legösztönösebb alkotó tevékenysége. Meséket, történeteket, ritmikus szövegeket talál ki a legváratlanabb helyzetekben: mesél, miközben valamilyen szerepet játszik, épít vagy süteményt süt. Rajzol vagy hintázik, ugrál a köveken vagy fára mászik. Mesél, amikor meglát az égen egy érdekes formájú felhőt, a földön egy tócsát vagy egy nyomot a hóban. Mesél magának elalvás előtt, hogy segíts álomba ringatni önmagát. Képzeletét hívja segítségül, ha valamiért szomorú és vigasztalódni akar. Mesél mindig, csak a meséért. Álmodozik. Mindenről képes hosszasan, lélegzet elállítóan, varázslatosan mesélni: egy érdekes formájú kőről, egy öreg, odvas, girbe-gurba fáról, egy piciny bogárról.

Ezeket az improvizatív alkotásokat lejegyezve, illusztrálva, saját mese és ismeretterjesztő könyvek, dalos füzetek készülhetne, melyek újra és újra elővehetők, elmesélhetők, átélhetők, és ha akarjuk szabadon tovább is szőhetők. Ezáltal az egyéni alkotások közösségi alkotásokká válhatnak, melyek közös rítusok, hagyományok kialakításához vezethetnek.

Egy-egy alkotás azáltal, hogy megörökítjük, és változatos formában beépítjük a csoport életébe (lerajzoljuk, eljátsszuk mímes játékkal, mozgással, bábokkal, zenét találunk ki hozzá, hangszereket készítünk, díszletet, jelmezt vagy társasjátékot, puzzle-t készítünk, stb.), az egyénnek, mint kitalálónak sikerélményt, az alkotás örömének érzését biztosítja és önbizalmat ad. A közösségnek körbejárható fogalmakat, megoldandó problémákat, változatos tevékenységeket biztosít. Az óvónőnek pedig megadja a lehetőséget, hogy olyan téma körbejárásával fejlessze a gyermekek képességeit, melyek ténylegesen belőlük, érdeklődésükből indul ki és ez biztosítja, hogy a gyermekek motiválttá váljanak a különböző, közösen kitalált tevékenységek elvégzésére.

d) A zenei alkotásokról

A zenei alkotások, improvizációk segítik a gyermeket ahhoz, hogy felfedezze az ember szavakon, mondatokon kívül is kifejezheti magát zörejek, hangok, ritmusok és dallamok segítségével. Ezek által is lehet kommunikálni, alkalmasak az önkifejezésre és egymásra

figyelő tevékenységekre.

A zene az egyik legősibb kifejezési forma. Az ember már szervezetének működésében, mozgásában is magában hordozza a ritmust. Erre alapozva a gyermekek spontán mozgásaiból, a szervezet belső működésének megfigyeléséből kiindulva, fejleszthető a zenére való szabad mozgás, amely hosszabb-rövidebb improvizációkat eredményez. Ezek természetes módon egyszerre fejlesztik a zenei hallást, ritmusérzéket, a mozgáskoordinációt, a zeneértéshez és élvezetéhez szükséges képességeket. Elősegítik a képzelet szabad szárnyalását, mely komplex zenei átélést biztosít.

A szabad zenei önkifejezés azonban nem csak a ritmikus mozgásban nyilvánulhat meg. Kitalálhatnak a gyermekek rövidebb-hosszabb zenei improvizációt, ismert zenére új szöveget költhetnek és fordítva, valamint ismert játékra, táncra új mozgásokat.

Az egyéni és csoportos zenélés élménye, az egyszerű zeneszerszámok készítése, megszólaltatása, saját testük, mint ritmushangszert használva, megalapozza a zene iránti érdeklődést és fogékonyságot.

A zenei, és általában minden improvizációhoz, ahhoz, hogy a gyermekek újat tudjanak létrehozni, ismerniük kell az adott terület technikai fogásait, formanyelvét. Teremteni, alkotni csak a már meglévő ismeretek, készségek, képességek újszerű összekapcsolásával lehet. Ezért fontos, hogy jól kiválasztott zenei és mozgásanyaggal kerülhessen élő, közeli kapcsolatba a gyermek, nap, mint nap. Fontos szempont a gyermekek életkori sajátosságai, az egyéni képességek, és azok fejlettsége, az érdeklődési területeik ismerete. Más és más játék és dalanyagra, zenei élményre van szükség egy olyan csoportban, ahol a fiúk vannak többségben, ahol a lányok vagy ahol egyforma az arány. Másra van szükség, ha vegyes, esetleg speciális fejlesztéssel foglalkozó csoportban dolgozunk. Más az értékközvetítés tartalma egy nemzetiségi óvodában, más egy olyan faluban, ahol még élnek bizonyos népszokások, hagyományok. Természetes, hogy a magyarság tudat megalapozását a magyar szokásokon, hagyományokon, népművészeti és művészeti alkotásokon keresztül lehet a legtermészetesebb úton megvalósítani. Csak úgy, mint a különböző nemzetiségek kultúráját saját hagyományainak megőrzésével, alkotásainak közvetítésével.

Az anyagkiválasztással segíthetjük az interkulturális és a multikulturális szemlélet megalapozását is, hiszen lehetőségünk nyílik arra, hogy a különböző művészi alkotásokból szabadon választhassunk és olyan követhető mintákat, variálható formanyelvet biztosíthassunk a gyermek számára, melyek valódi, humánus értékeket közvetítenek.

Zenei tapasztalatokat nem csak modellkövetéssel, vagy passzív zenehallgatás közben

szerezhetnek a gyermekek, hanem aktív részvétellel, személyes élmények által. A zenére nyitott és érzékeny magatartás felismerése a legtermészetesebben a különböző tevékenységeken keresztül történhet meg.

Az egyszerű hangszerek készítése, a velük való ismerkedés, különböző ritmusok, dallamok kialakítása, a mondókák, csúfolók, kiszámolók beépítése a mindennapi helyzetekbe, a népi gyermekjátékok, a tánc, a zenehallgatás, mind, mind izgalmas felfedezésekre lehetőséget adó tevékenység. Egy hangszer elkészítése (levél és fűzfa síp, diócsattogó és citera, csörgő, dobok, ritmusfák, vizespohár xilofon) jó játék, és egyben tapasztalatszerzési lehetőség. Egy-egy körjáték, tánc, verseny közösen átélt élmény, mely sikerélményhez, örömhöz juttatja a gyermekeket. A zenehallgatás segíti az álmodozás képességét, az alkotó fantázia fejlődését.

A szabad zenei alkotás és a zenehallgatás szorosan kapcsolódhat pl. a szabad szöveghez, ha a gyermek elmondhatja a zene által keltett érzéseit, a hozzákapcsolódó kitalált történeteit. Kapcsolódhat a szabadrajzhoz, ha a képzeletében megjelent képeket valamilyen módon kivetítheti, a valóságban megalkothatja. A színpadi kifejezéshez, ha eljátszhatja, ábrázolhatja, vagy a szabad mozgáshoz, ha eltáncolhatja. A matematikai alkotásokhoz, ha a ritmust kirakhatja egy csíkban és térben, és így tovább. Ebből a rövid felsorolásból egyértelműen kiderül, hogy a különböző Freinet technikák egymással összekapcsolhatók, variálhatók, ezáltal egymás hatását felerősítik és elősegítik a komplex, sokirányú tapasztalatszerzést.

e) A szabad mozgásról

A testi nevelés célja a mozgás megszerettetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása. Az óvodás korú gyermek lételeme a mozgás, nincs szüksége külön motivációra, hiszen képtelen nem mozogni. A fejlődésnek ez az az időszaka, mikor a legintenzívebben mindenküldő kényszer nélkül fejleszthető a mozgáskultúra. Ez nem csak a testi nevelés szempontjából fontos. Azért is, mert a mozgás, a beszéd és a gondolkodás fejlődésének, az önismeretnek, a reális énkép kialakulásának az alapja. Elsődleges feladatunk az önálló tapasztalatok, a mozgásos élmények biztosítása. A mozgás minden formája élményt nyújt, minden egyes új feladat természetes kihívás a gyermek számára. A sikeres végrehajtás növeli az önbecsülését („én- képes - vagyok- rá") és magabiztosságát.

A természetes környezetben történő szabad mozgás szinte semmivel sem pótolható. A szabad próbálkozások, sikeresen és sikertelenül végrehajtott cselekvések az elsődleges feltételei, hogy a gyermek alkalmassá váljon a váratlan helyzetben való biztos mozgásra.

A természetes környezet által biztosított lehetőségek felhasználása mellett szükség van arra is, hogy a gyermekek a csoportszobában és az udvaron a különböző mozgásformákat balesetmentes körülmények között, kedvük szerint gyakorolhassák, kipróbálhassák önmagukat, felfedezhessék testük összes lehetőségét. A szükséges feltételek megteremtése hosszú időt, átgondolt tervezést és következetes végrehajtást igényel az óvónőtől, óvodától. Egy változatos mozgásokra alkalmas galéria megtervezése, felépítése egy „dühöngő" tornaszerekkel való felszerelése, az udvar játékszereinek, eszközeinek bővítése nem csak az ötleteken múlik, de nagyrészt azon is. Lehet akadálypályát építeni kötélből, gyűjtött kövekből, farönkökből, ágakból is. A kidurrant autókerék, a kiürült kidobásra ítélt dobozok is motiválhatnak egy-egy mozgást, versenyjátékot. A gyermekekkel közösen végzett gyűjtő munka, a gyűjtemények sok esetben segíthetnek abban, hogy a meglévő lehetőségek, a felkínálható mozgásos tevékenységek körét minél változatosabbá, izgalmasabbá és ez által fejlesztőbbé tehessük.

f) A színpadi kifejezésről

A Freinet technikák közül az egyik legösszetettebb önkifejezési forma, mely magában foglalja, vagy foglalhatja az összes szabad önkifejezési formát és egyéb technikákat is. Igazi alkotó munka, amely a tervezéstől a kivitelezésig tarthat: a mese vagy a történet megírását a kísérő zene kiválasztását, vagy kitalálását, hangszerek, jelmezek, díszletek, vagy bábok elkészítését, a „színház" berendezését, jegyek, belépők, meghívók sokszorosítását, büfé felállítását, üdítők, sütemények elkészítését és magát az előadást is jelentheti.

Az óvodában ez a technika szorosan kapcsolódik a szerepjátékhoz, hiszen a célja nem a szerepeltetés, hanem maga a játék, az alkotás és a sokféle, jó hangulatú együttlét, mely a kivitelezés során valósul meg.

A kommunikációs technikákról

Ezek a legközismertebb Freinet technikák. Alkalmazásuk több szempontból is fontos, hiszen lehetővé teszi az zárt csoportkeret feloldását, segítik az óvoda, csoport és a család kapcsolatainak fejlődését, az információ áramlását. A pedagógus munkáját azzal, hogy általuk segítőkre, társakra találhat. Kapcsolatba kerülhet távolabb élő

emberekkel, akik levélben, csomagban elküldött ötletekkel, véleményekkel és tapasztalatokkal, egy-egy munkakártyával segíteni, gazdagítani tudják a nevelő munkát.

Az újság összeállítás, nyomtatás, csomagküldés, levélírás mind olyan technika, mely könnyen és természetes módon beépíthető az óvoda vagy a csoport életébe. Segítik, hogy a választható tevékenységek változatosabbá váljanak. Lehetőséget adnak arra, hogy motiváló helyzeteket teremthessünk, konkrétan megfogalmazható és megvalósítható célokat tűzzünk ki a gyermek elé. Bevezetésükkel megvalósítható az életközelség, általuk a gyermek megismerheti más emberek élményeit, örömeit, problémáit. Ötleteket kaphat új megoldási lehetőségekhez és tevékenységekhez.

Technikák a környezet tanulmányozására

A környezeti nevelés kiindulópontja minden esetben a szűkebb természeti és társadalmi környezet, ahol a gyermek él, ahonnan tapasztalatait, információit szerzi, ahonnan élményeit gyűjti, valamint a különböző magatartási és kommunikációs formákat, szokásokat, szabályokat megtanulja.

Egész lényét az érdeklődés, a megismerési vágy hatja át. A világ felfedezése, meghódítása motiválja fejlődését. Teljes érzelmi nyitottsággal, nagy intenzitással fordul a körülötte lévő élő és élettelen környezet felé. Érdekli minden jelenség, történés, tárgy, dolog, amivel csak kapcsolatba kerül.

Az élet pozitív és negatív élményei és az általuk keltett érzelmek ösztönzik őt az alkotásra, önkifejezésre. Más és más típusú tapasztalatokat gyűjt egy nagyvárosi környezetben élő gyermek, mint egy falusi. Míg az előbbi hamarabb kerül kapcsolatba a járművekkel, a közlekedéssel és a bevásárló központokkal, mint az állatokkal és az erdővel, addig utóbbinak mindennapi élménye a ház körül élő állatsereglet, a földművelés.

A pedagógus feladata, hogy segítse a gyermeket a világ felfedezésében és engedje, hogy élményeit szabadon kinyilváníthassa. Meg kell teremtenie a befogadás és a kiteljesedés harmóniáját, és ehhez minél több és változatosabb eszközt kell biztosítania.

Mivel az óvodás korú gyermeket az érzelmei irányítják, a természet megszerettetése, szépségének felfedeztetése, élő és élettelen csodáinak észrevetetése is az érzelmein keresztül kell, hogy történjen. Ha a csoportnak van egy fája, erdei tisztása, vagy csak egy bokra, esetleg minden gyermeknek van egy szép virága a csoportszobában, palántája az udvaron, amin nap,

mint nap figyelemmel kísérheti a változásokat, amiről saját maga gondoskodhat, amiért felelősséggel tartozik, akkor a természetet és az életet tisztelő magatartásforma beleívódik minden egyes gyermekbe.

A természettel való, érzelmekkel átszőtt, pozitív kapcsolat kialakulásának legtermészetesebb formáját maga a gyermek kínálja fel nekünk. Kíváncsisága, nyitottsága arra ösztönzi, hogy a világon mindent összegyűjtsön. Kincs számára a kő, a toboz, a lehullott falevél, egy szál virág, színes papírlap, kiürült flakon, egy félig égett gyertya. Ezekkel a tárgyakkal kísérletezni kezd, és ha ezekhez a próbálkozásokhoz a feltételeket megteremtjük, odafigyeléssel, érdeklődéssel, problémafelvető kérdésekkel ösztönözzük, akkor már meg is érkeztünk a következő Freinet technikához: a kísérletezéshez. Kísérlet az, ha a gyermek kipróbálhatja, hogy mi az, ami úszik a vízen és mi süllyed el, mitől ég a gyertya lángja és mitől alszik el. Kísérlet az is hogy milyen feltételek kellenek ahhoz, hogy a magból virág legyen. És így tovább.

A belülről fakadó kíváncsiságból eredő gyűjtőszenvedély lassan átalakítható gyűjtőmunkává, amikor a gyermek már tudatosan egy-egy témához, fogalomhoz, felmerülő kérdés megoldásához, célirányosan keres, kutat anyagok, eszközök, képek, könyvek, mesék és versek után. Ez az önálló kutatómunka lehet az egyik alapja a már tudatos, személyes élményű ismeretszerzésnek.

Az ismeretátadás és ismeretszerzés individualizálása

A dokumentációról

A csoport életének megszervezése, az egyes gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése és a tudatos, tervszerű, egyéni fejlesztés elengedhetetlen feltétele, hogy a terveket, az ebből megvalósuló történeteket és azok hatását valamilyen formában rögzítsük. A dokumentációnak három különböző, egymással összefüggő, de más és más funkciót magában foglaló területe a tervezés, a megvalósult eredmények rögzítése, valamint az egyéni fejlődési ütem figyelemmel kísérése és a fejlesztés lehetőségei.

Az első dokumentum valójában a csoportnapló, amely tartalmaz minden olyan információt, amely a csoport életszervezésével, fejlesztésével kapcsolatos. Például csoportnévsor, jelek, életkori megoszlás, az egész évre szóló, kiemelt feladtok, képességfejlesztés területei, szokásalakítás, alapvető szabályok rendszere, hagyományok, napirend, heti rend, megtervezett témakörökön belül a körbejárható fogalmak, kérdések,

probléma szituációk, tevékenységek, fejleszthető képességek köre és az értékközvetítés tartalma, valamint egy-egy tervidőszak értékelése.

A második dokumentum az „Élet-könyv". Kötetlen, játékos, esztétikus formában tartalmazza az elmúlt eseményeket, az elkészült alkotásokat. Belekerülhet mindaz, amit a pedagógus, a gyermekek vagy a szülők fontosnak, megörökítendőnek tartanak. Például fényképek, gyermekmunkák, általuk írt mesék, közös élmények, tréfás vagy komoly történetek, események, szabad szövegek, kedvenc versek, közösen elkészített ételek receptjei, saját szerkesztésű újságok egy-egy példánya, más csoportoktól kapott levelek, egy-egy ünnepre szóló meghívó és minden egyéb, ami a csoport számára élményt jelentett, amire emlékezni szeretnénk.

Ezt a könyvet a gyermekekkel közösen állíthatjuk össze és olyan helyen tarthatjuk, ahol mind a szülők, mind a gyermekek bármikor belelapozhatnak, nézegethetik.
Egy vagy három évig végigkíséri a gyermek fejlődését. Készíthetünk táblázatot, melyben bejelöljük egy-egy készség, képesség, szokás, viselkedési forma fejlődését. Önmagunknak is összeállíthatunk egy szempontsort vagy kiválaszthatunk egyet a meglévők közül.

Mind a három dokumentációnál az a legfontosabb, hogy olyan formát dolgozzunk ki, mely valódi segítséget nyújt munkánkhoz, egyszerűen kezelhető, könnyen áttekinthető és értelmezhető.

A szervezés és a szövetkezeti élet technikája

A tevékenységek helyének megszervezéséről

Minden óvoda és minden csoport más körülményekkel és lehetőségekkel rendelkezik, ezért nem lehet és nem is szabad olyan objektív feltételrendszert (bútorzat, eszközök, szerszám, alapanyag, stb.) szabni, amely bárkit is - aki
Egyébként, egyetért a program szellemével - elkedvetleníteni attól, hogy kövesse Freinet pedagógiai iránymutatását. A program rugalmassága elősegíti, hogy a mindenütt rendelkezésre álló alapfeltételekkel bevezethető legyen. A lehetőségek átgondolásával, átrendezéssel, sok-sok ötlettel, kreativitással, átgondolt, megtervezett fejlesztési tervvel és végrehajtással azonban elősegíthetjük, hogy egyre több tevékenységhez, technikához biztosíthassuk a gyermekekhez méltó feltételeket.

A Freinet csoportokra leginkább a műhelyszerű elrendezés a jellemző. Ez nem mást

jelent, mint azt, hogy minden típusú tevékenységhez külön kisebb-nagyobb kuckókat, zugokat, meghitt sarkokat biztosítunk, ahol mindenszükséges alapanyag, szerszám, eszköz, motiváló, esztétikus elrendezésben, elérhető helyen van. Az, hogy ki milyen műhelyt alakít ki, mindig a saját elképzelésétől függ. Ki lehet alakítani egy sarkot a beszélgető-körhöz, beszélgetésekhez, könyvek nézegetéséhez, az „elvonuláshoz. Egy másikat zenbe-bona saroknak, ahol a zaj és ritmuskeltő hangszerek, a magnó, a kazetták vannak elérhető közelségben. Egy igazi, működő konyhát, vagy egy természetsarkot, ahol kísérletezni is lehet. Barkácssarok szerszámokkal, alapanyagokkal, bábszínházat és a dramatikus játékok helyét, és ahol mozgásos játékok játszhatók. Sorolhatnám még az ötleteket, de a legfontosabb az, hogy mindenkinek a saját körülményeit, lehetőségeit és céljait ismerve kell megterveznie, átalakítania és fejlesztenie a csoportját, óvodáját úgy, hogy nyugodt, derűs, esztétikus és tevékenységekre inspiráló környezetet biztosítson az eltérő igényekkel, képességekkel, érdeklődéssel rendelkező gyermekek számára. ,

A csoportszoba és az udvar berendezése indirekt nevelési-oktatási eszköz, hiszen a fizikai elrendezés, a gyermekek egymástól való távolsága, a terem alakja, mérete, a kialakított zugok, kuckók meghatározzák a gyermek magatartását, az interakciós lehetőségeket, befolyásolják a tágabb értelemben vett tanulást.

2. sz. melléklet

Tervezés, értékelés az óvodában - Freinet technikával

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segíthessük, életüket úgy szervezhessük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez, a felfedezéshez és az alkotáshoz. A tervnek figyelembe kell vennie a gyermek szükségleteit, személyes érdeklődését, életre alapozva, támogatja a fejlődését és egyben segíti a pedagógus tudatos fejlesztő munkáját. A helyi eltéréseket, az egyéni lehetőségeket és elképzeléseket figyelembe véve, nem lehet mindenhol egységes, mindenki által használható tervezési formát vagy tartalmat kidolgozni. Mindenki saját maga kell, hogy kialakítsa, mert ezzel segítheti, könnyítheti meg saját munkáját, és ez a tervezés legfőbb feladata.

Célja, hogy segítse a csoport életének megszervezését, a nevelési folyamatban résztvevők és a közöttük levő kapcsolatok fejlődését, harmóniát teremtsen a különböző fejlesztési területek között, és biztosítsa az egyensúlyt a pedagógus céljai, a szülő elvárásai és a gyermek vágyai között.

A tervezés négy szintje egymást kiegészítve és erősítve elősegítheti, hogy mind a gyermekek, mind a felnőttek igényei, ötletei valóra válhassanak.

1. Az általános éves terv, mely a pedagógus által összeállított útmutató. Többek között tartalmazza a kiemelt feladatokat, az alapvető szokásokat, szabályokat, képesség és részképesség fejlesztés területeit, a feltételrendszer fejlesztésének ütemezését, a feldolgozandó, előre ismert témaköröket, az ünnepeket, a már kialakult helyi hagyományokat, vagy az újonnan kialakíthatóakat, a szervezési feladatokat, a napi és heti rendet. Valamint minden olyan információt, amely segíti a csoport közös munkáját, az általuk kitűzött célok elérését.

2. Egy-egy időszakra, témakörre összeállított munkaterv, mely szólhat 5 napos, 10 napos, egy hónapos, vagy egy témakör feldolgozásától függő, előre meg nem határozott időszakra. Mindenkinek magának kell megtalálnia azt az idősávot, melyben a leghatékonyabban tud gondolkodni, melyre előre tud tervezni. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a Freinet pedagógia szellemiségének leginkább a projekt jellegű tervezés felel meg, mivel lehetőséget biztosít ahhoz, hogy minden gyermek eredményes legyen valamiben,

sikerélményhez jusson. Elősegíti, hogy egy fogalmat több irányból megközelítve, komplex megismerése, feldolgozása közben jöhessen létre az értékközvetítés, ismeretnyújtás és szerzés, a különböző készségek, képességek és a szokások fejlesztése. Egyensúlyt teremt a gyermekek és a pedagógus céljai, elképzelései, ötletei között.

A projekt sajátos életszervezési, tanulási egység, élménykör, tevékenységkör, melynek középpontjában egy-egy életből fakadó probléma, megismerésre, felfedezésre váró terület áll.

A projekt tartalmazza az alapvető kérdést, vagy azt a témát, amit különböző irányokból, különféle tevékenységeken keresztül szeretnénk megismerni. Magában foglalja a hozzákapcsolódó fogalmakat és azoknak a tevékenységeknek a felsorolását, melyek által elmélyítjük az ismereteket.

A feldolgozandó témák és fogalmak egy részét az óvónő javasolja a gyermekeknek, a másik részét azonban a gyermekek ötletei alapján választhatjuk ki. A közösen elfogadott téma projektjének elkészítésébe már az óvodás korú gyermek
is aktívan be tud kapcsolódni. Természetesen a közös tervezésnél a gyermekek fejlettsége, tapasztalata, a különböző tevékenységek ismerete mind meghatározó.
Kiscsoportban, vagy vegyes életkorú csoport kicsinyeivel még csak elemeit valósíthatjuk meg.

A közös tervezés, projekt, nem más mint egy jó asszociációs játék, vagy egy izgalmas beszélgetés. A kiválasztott témáról, fogalomról mindenki elmondhatja, hogy mit juttat az eszébe, milyen valós élménye van vele kapcsolatban. Nagyon sok ötlet elhangozhat, hiszen például a vízről van, akinek az úszás, másnak a hajó, az eső a tempera kikeverése, a virágok locsolása a kagylók, a halak, a folyó vagy a sziget jut az eszébe. A fogalmak összegyűjtése a projekt elkészítésének első lépése. A második lépésben közösen kitaláljuk, hogy az így kapott fogalmakkal mit is tudunk kezdeni, milyen tevékenységeken keresztül tudjuk megismerni. A kagylóból lehet nyakláncot készíteni, róla gipszlenyomatot önteni, kirakós játékként használni, csörgőt készíteni, síkbeli és térbeli konstrukciókat, sorozatokat létrehozni. De lehet róluk könyveket, képeket gyűjteni és ebből tablót készíteni. Kitalálhatunk róluk meséket, történeteket. A gyermekek fantáziája nem ismer határokat.

Az általuk és általunk javasolt tevékenységeket összegyűjtjük, és az adott fogalom köré írjuk. Hogy ez milyen formában - táblázat, jelrendszer, kép, stb. - történik attól függ, kinek mi segíti legjobban a gyakorlati munkát.

A harmadik lépésben a közösen kialakított fogalom és tevékenységkörhöz az óvónő hozzákapcsolja a tevékenységekben fejleszthető képességeket és azokat az értékközvetítési

tartalmakat (mese, vers, zenehallgatás, művészeti alkotás) melyek belesimulnak az adott fogalomkörbe, illetve motiválják vagy változatosabbá teszik a tevékenységek végrehajtását.

Attól függően, hogy az adott téma mennyire sokirányú, hogy saját ismereteink milyen mélyek, a gyermekek életkori sajátosságai és érdeklődése mennyire engedi meg az elmélyülést, lehetnek 3-4 napra, több hétre, esetleg hónapra vagy akár egész évre szóló projektjeink.

3. A projektekkel szoros kapcsolatban van a napi terv, amely a projektekből közösen kiválasztott fogalom és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek felsorolása. A napi terv a következő nap megtervezhető eseményeit, a szabadon választható tevékenységek körét tartalmazza. Az, hogy a gyermekek ezáltal mindig előre tudják a másnapi eseményeket, sokat segít abban, hogy minden nap várakozással telve lépjenek be az óvodába. Sokszor előfordul, hogy előre eltervezik, másnap mit is csinálnak, otthon anyagot gyűjtenek, könyveket, képeket keresnek, konkrét elképzelésekkel jönnek.

4. Az utolsó tervezési forma szoros kapcsolatban áll a projekttel és a napi tervvel. Ez az egyéni munkaterv, mely egy-egy gyermek vagy kisebb csoport munkáját segítő technika. Akkor készül, amikor egy nagyobb, több fázisból álló feladatot vállalnak el a gyermekek. Tartalmazza a tevékenység befejezésének határidejét, hogy melyik nap, kinek milyen tevékenységet kell elvégeznie ahhoz, hogy a vállalt időre végezzenek. Egy színházi előadás, születésnapi előkészület, vendégvárás, egy jelmez vagy ajándékba szánt falikép elkészítése mind lehetőséget biztosít az egyéni munkatervek készítéséhez.

Az értékelésről

A hatékony és tudatos fejlesztő tevékenység elengedhetetlen feltétele a folyamatos és rendszeres időközönként történőn értékelés. Ez elképzelhetetlen ellenőrzés nélkül. A két fogalom egymástól elválaszthatatlan komplex tevékenységet jelent, magában foglalja az óvónő önellenőrző és önértékelő tevékenységét, valamint az egyes gyermekek fejlődésének a közösség alakulásának megfigyelését magának a pedagógiai programnak, vagy egy részterületének ellenőrzését értékelését.

Az óvónőnek nap, mint nap végig kell gondolnia, hogy az adott napon, a közösen összeállított napi tervből az általa meghatározott fejlesztési feladatokból, az önmagával szemben felállított elvárásokból, melyek valósultak meg és melyek maradtak el. Ezt segíthetik

a rövid, tömör, lényeges információkat tartalmazó napi bejegyzések arról, hogy milyen tevékenységek közben, milyen képességeket, készségeket, szokásokat fejlesztett.

A folyamatos önellenőrzés és önértékelés mellett szükség van arra, hogy meghatározott időnként (pl. egy témakör feldolgozása után) végig gondoljuk, mit is értünk el valójában egy-egy gyermek illetve a közösség fejlődésében. Ezeket a tényeket írásban kell rögzíteni, hiszen csak ennek alapján lehet a következő tervidőszak reális fejlesztési tervét elkészíteni.

Az értékelés másik területe az, amikor a gyermekek illetve a csoport erőfeszítéseit, fejlődni és tenni akarását értékeljük, ezzel elősegítjük a reális én kép alakulását és a csoport tudat erősödését. A reális értékelés segíti, hogy harmonikus kapcsolatban lehessenek önmagukkal és a csoporttal. Az értékelésnek sokféle módja ismert. Van, amikor elég egy szemvillanás, egy mosoly, simogatás vagy egy haragos tekintet. Van, amikor négyszemközti, van, amikor a csoport előtti beszélgetések, magyarázatok, véleménynyilvánítások a leghatékonyabbak. Minden esetben meg kell találni az adott helyzethez és gyermekhez leghatékonyabb eljárást.

Az egyes gyermekek erőfeszítéseinek értékelése mellett a közösség fejlődésével egyre fontosabbá válik a közösségi magatartás és együttműködés értékelése is. Mind a gyermekek, mind a csoport értékelésénél két fő szabály van. Az egyik, hogy mindig mindenkit csak önmagával hasonlíthatunk össze. A másik, hogy minden helyzetben próbáljuk meg a pozitív elemeket kiemelni és értékelni, hiszen ezzel észrevétlenül segíthetjük az empátia és tolerancia képességének fejlődését. Bizalmat és biztonságérzetet közvetítünk, amely elengedhetetlen feltétele a folyamatos fejlődésnek a gyermek és a csoport szempontjából egyaránt. Egyben pozitív mintát, követendő modellt biztosítunk a gyermekek egymást és másokat értékelő tevékenységéhez, hiszen a gyermek is értékel, azokban a spontán illetve tudatosan megtervezett és biztosított helyzetekben, amikor önmagukról, egymásról, az óvónőről, egy helyzetről, tevékenységről, hozzáállásról, viselkedésről szabadon véleményt nyilvánít.

A szakértő, vendégek, szülők értékelő tevékenysége vonatkozhat a tervezésre, az életszervezésre, az egész folyamatra vagy magára az egész programra.

Az értékelés alapja mindig a reális helyzetfelmérés legyen, melyhez a dokumentáció ismerete mellett magát a fejlődési és fejlesztési folyamatot kell megfigyelni, elemezni és kiértékelni. Az így kialakított helyzetképből kiindulva lehet csak az esetleges tévedéseket, hibákat korrigálni illetve a további célokat, feladatokat meghatározni, módosítani.

A Freinek technikák közöl nem tértünk ki mindegyikre Van olyan melyről részletesebben írtunk, akad, amelyikről kevesebbet, illetve teljesen kimaradt. Ez nem azt jelenti, hogy van olyan közöttük, mely egyáltalán nem használható az óvodában. A kidolgozott technikák azok, melyek leggyakrabban illetve alkalmakhoz kapcsolódva előtérbe kerülnek. Az adott témától, körülményektől függően, hol az egyik, hogy a másik válik hangsúlyosabbá. Aki ezt a programot választja az előbb vagy utóbb mindegyikkel kapcsolatba kerül, hiszen ezek a Freinek pedagógia szellemiségét életre ívó módszerek eszközök.

Bevezetésük tudatos, átgondolt tervező és szervező munkát, nagyon sok türelmet igényel, hiszen mire minden technikát életre tudunk kelteni az hosszú évekig tartó folyamat is lehet.

4. sz. melléklet

Terézvárosi Önkormányzat JÁTÉKVÁR *Óvodája*

Az intézmény aktualizált Játékvár Helyi Nevelési Programját elolvastuk, megismertük, a benne foglaltakkal egyetértünk:

A Szülői Közösség nevében:

Budapest, 2020. .

Sz. K. vezető

Terézvárosi Önkormányzat Játékvár Óvodája
1062, Budapest, Lendvay u. 24

5. sz. melléklet

ESZKÖZ, - ÉS FELSZERELÉS JEGYZÉK

2020.

Megnevezés	***Előírt***	***Tényleges***	***Hiány***	***Többlet***
Csoportszoba	8	8		
Tornaterem	1	1		
Logopédiai foglalkoztató	1	1		
Játszó udvar	1	1		
Óvodavezetői iroda	1	1		
Vezető helyettesi iroda	1		1	
Gazdasági iroda	1	1		
Nevelő testületi szoba	1	1		
Orvosi szoba	1	1		
Gyermeköltöző	7	5	2	
Gyermekmosdó, WC	7	5	2	
Felnőtt öltöző	1	1		
Elkülönítő szoba	1	Lásd orvosi		
Melegítő konyha	1	1		
Tálaló. Mosogató, felnőtt étk.	1	1		
Felnőtt mosdó	1	4		
Felnőtt WC	1	5		
Mosléktároló	1	1		
Egyéb raktár	1	1		
Szertár	1	2		
GYEREMEK LÉTSZÁM /csoportszoba				
óvodai fektető				
Gyermekszék				
Gyermek asztal				
Fényvédőfüggöny				
Szőnyeg				
Játéktartó szekrény v. polc				
Fektető tároló	8	8		
Élősarok állvány				
Hőmérő				

Óvodapedagógusi asztal				
Felnőtt szék	14	14		
Eszköz előkészítő asztal				
Textiltároló szekrény				
Edény és evőeszk. tároló sz.				
Szeméttartó				
TORNASZOBA				
tornapad	2	5		
Torna szőnyeg	1	2		
bordásfal	2	8		
Többfunkciós mászó készlet	1	3		
LOGOPEDIAI FOGLALKOZTATÓ				
Tükör	1	1		
Asztal	1	1		
Szék	2	2		
Szőnyeg	1	1		
JATSZÓ UDVAR				
Kerti asztal	7			
Kerti pad	14			
Babaház	7			
Udvari homokozó	7			
Takaró háló	7			
ÓVODAVEZETŐ (IRODA)				
Íróasztal és szék	1-1	1-1		
Tárgyalóasztal	1	1		
Szék	2	2		
Telefon	1	1		
Könyvszekrény	1	1		
iratszekrény	1	1		
GAZDASÁGI IRODA				

Asztal	1	1		
Szék	1	1		
Lemezszekrény	1	1		
Számítógép-asztal és szék	1-1	1-1		
Írógép	1	1		
Fax	1	1		
Számítógép, nyomtató	1	1		
NEVELŐ TESTÜLETI SZOBA				
Fiókos asztal	13			
Szék	13			
Könyvtári dokumentum	500			
Könyvszekrény	2			
Tükör	1			
Mosdókagyló	1			
ORVOSI SZOBA /előírás szerint: 26/1997.(9.3.)NM. rend. szerint!				
GYERMEKÖLTŐZŐ				
öltözőrekesz	174	164	10	
öltözőpad	174	164	10	
GYERMEKMOSDÓ, WC				
Törülközőtartó	174	164	10	
Falitükör	22	22		
Fogmosó tartó polc	174	164	10	
TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK				
Egyéni tisztálkodó szerek	156	134		
Tisztálkodó felszerelések	28	28		
Fésű tartó	7	7		
Törülköző	468	402		
Alátét (abrosz)	174 - 40	164 - 30	10-10	
Takaró	174	164	10	
FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK				
Szennyes ruha-tároló	1	1		

Mosott ruha-tároló	1	1		
Mosógép (automata)	1	2		
Vasaló	1	2		
Vasaló állvány	1	1		
Szárító állvány	1	1		
Takarító eszközök	1	3		
Kerti munkaeszközök	1-1	1-1		

A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ EGYÉB ESZKÖZÖK

Videó	1	5		
Televízió	1	5		
Magnetofon	2	7		
Diavetítő	1	2		
Vetítővászon	1	2		
Hangszerpedagógusoknak 1		3		
EGÉSZSÉG ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK				
ételminta üveg	50	50		
Mentőláda	1	2		1
Gyógyszerszekrény zárható	1	1		
Hűtőgép	1	4		
Porszívó	1	2		
A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK, ESZKÖZÖK				
Különféle játékformák	39-39	47-54		
Ének-zene, énekes játékok, hangszerek	39	45		
Anyanyelvi fejlesztő játékok	39	207		
Értelmi képességeket és kreat.	39	45		
Ábrázoló tevékenységet fejt.	174	164	10	
Természeti, tárgyi, emberi környezet megismerését segítő	174	164	10	

Munka jellegű tevékenységek eszközei	39	51		

Budapest, 2020. június 13.